

Návrh projektu rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Střední Haná

Natálie Kosková

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Natálie Kosková**
Osobní číslo: **M16805**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh projektu rozvoje cestovního ruchu na území Mikroregionu Střední Haná**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se cestovního ruchu a vymezte jeho roli v rozvoji venkovských regionů.
- Vymezte a popište úlohu destinačního managementu při rozvoji cestovního ruchu v území v návaznosti na možnosti jeho veřejné podpory v ČR.

II. Praktická část

- Představte a analyzujte přírodní, kulturně–společenské a infrastrukturní předpoklady rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná.
- Na základě vyhodnocení rozhovorů s vybranými aktéry a stakeholdery cestovního ruchu identifikujte a představte jeho problémy a potřeby rozvoje na území mikroregionu Střední Haná.
- Navrhněte projekt pro podporu rozvoje cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná, včetně jeho finanční, časové a rizikové analýzy.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BERÁNEK, Jaromír. Ekonomika cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Mag Consulting, 2013, 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.
PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.
GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.
COOPER, Chris. Essentials of Tourism. Harlow: Pearson Financial Times/Prentice Hall, 2012, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.
HOLEŠINSKÁ, Andrea. Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **14. prosince 2018**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2019**

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10. 5. 2019

Jméno a příjmení: Natálie Kosková

.....

podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou cestovního ruchu na území Mikroregionu Střední Haná. Cílem práce je navrhnout projekt, který napomůže ke zvýšení atraktivity a rozvoje cestovního ruchu daného území. První část práce obsahuje základní teoretické poznatky z oblasti rozvoje cestovního ruchu ve venkovských oblastech a destinačního managementu. Druhá část práce popisuje základní charakteristiku území mikroregionu Střední Haná, analyzuje přírodní, kulturně-společenské a infrastrukturní předpoklady rozvoje cestovního ruchu a na základě rozhovorů s vybranými aktéry představuje jeho problémy a potřeby k rozvoji daného území. Z těchto poznatků je v závěru práce vytvořen projekt pro podporu cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná, včetně jeho finanční, časové a rizikové analýzy.

Klíčová slova: Cestovní ruch, rozvoj, mikroregion, destinační management, projekt.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the tourism issue in the Central Hana microregion. The aim of the thesis is to design a project that will help to increase the attractiveness and development of tourism in the given area. The first part of the thesis contains basic theoretical knowledge of tourism development in rural areas and destination management. The second part of the thesis describes the basic characteristics of the area of the Central Hana microregion, analyses the natural, cultural, social and infrastructural conditions for the development of tourism and, based on the interviews with selected actors, presents its problems and needs for the development of the given area. Based on these findings, a project for tourism promotion in the area of the Central Hana microregion is created. Including its financial analysis, time analysis and risk analysis.

Keywords: Tourism, Development, Microregion, Destination Management, Project.

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu bakalářské práce RNDr. Pavlu Bednářovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, doporučení a připomínky, kterými přispěl k vypracování této práce.

Poděkování patří také panu Marku Svobodovi, starostovi města Tovačov a všem ostatním, kteří mi byli ochotni poskytnout potřebné informace a materiály. V neposlední řadě bych ráda poděkovala svým blízkým za jejich trpělivost, pomoc a podporu.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ZÁKLADNÍ POJMY CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.2 CESTOVNÍ RUCH JAKO SYSTÉM	14
1.3 ÚČASTNÍCI CESTOVNÍHO RUCHU	15
1.4 DRUHY CESTOVNÍHO RUCHU	15
1.5 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO TRHU	17
1.5.1 Selektivní předpoklady.....	17
1.5.2 Lokalizační předpoklady	17
1.5.3 Realizační předpoklady	18
2 CESTOVNÍ RUCH VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH	19
2.1 FORMY VENKOVSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	19
2.1.1 Chataření a chalupaření	20
2.1.2 Agroturismus.....	20
2.1.3 Ekoagroturismus	21
2.1.4 Ekoturismus.....	22
2.2 TYPY VENKOVSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU	22
2.2.1 Aktivní cestovní ruch	22
2.2.2 Další specifické typy venkovského cestovního ruchu	24
2.3 ROZVOJ VENKOVSKÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	25
3 DESTINAČNÍ MANAGEMENT	27
3.1 VYMEZENÍ POJMU DESTINACE A REGION	27
3.1.1 Destinace	28
3.1.1.1 Pojetí destinace	28
3.1.1.2 životní cyklus destinace	29
3.1.1.3 Vymezení destinace	29
3.1.2 Region	29
3.1.2.1 Struktura regionu	30
3.1.2.2 Vymezení regionů.....	30
3.2 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU V DESTINACI.....	30
3.3 VYMEZENÍ MANAGEMENTU CESTOVNÍHO RUCHU V DESTINACI.....	31
3.4 PRINCIP 3K.....	32
3.5 VEŘEJNÁ PODPORA CESTOVNÍHO RUCHU.....	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	35
4.1 HORIZONTÁLNÍ POLOHA	36
4.2 OBYVATELSTVO	37
5 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	41

5.1	PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍ RUCHU	41
5.1.1	Národní přírodní rezervace	41
5.1.2	Významné krajinné prvky	41
5.1.3	Vodstvo	42
5.1.4	Klimatické podmínky	44
5.1.5	Fauna a flóra.....	44
5.2	KULTURNĚ-SPOLEČENSKÉ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	45
5.2.1	Ubytovací a restaurační předpoklady	45
5.2.2	Kulturní památky	47
5.2.3	Tradice a kultura	49
5.2.4	Předpoklady pro hipoturistiku	49
5.2.5	Geocaching.....	50
5.2.6	Wellness	50
5.3	INFRASTRUKTURNÍ PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	50
5.3.1	Dopravní obslužnost.....	51
5.3.2	Předpoklady pro cykloturistiku	52
5.3.3	Předpoklady pro pěší turistiku	53
6	MANAGEMENT A FINANCOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	54
6.1	CÍLOVÁ SKUPINA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	55
6.2	TVORBA PROPAGACE V MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ.....	55
6.3	SPOLEČNÉ PROJEKTY	56
6.4	ZDROJE FINANCOVÁNÍ.....	56
6.5	PODPORA MÍSTNÍCH PODNIKATELŮ Z POHLEDU CESTOVNÍHO RUCHU MIKROREGIONEM STŘEDNÍ HANÁ	57
7	SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	58
7.1	VYHODNOCENÍ.....	60
8	PROJEKT NA PODPORU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	62
8.1	CÍL PROJEKTU.....	62
8.2	MÍSTO REALIZACE PROJEKTU	63
8.3	CÍLOVÁ SKUPINA	64
8.4	MARKETING PROJEKTU.....	64
8.5	ČASOVÁ ANALÝZA PROJEKTU.....	65
8.6	NÁKLADOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	65
8.6.1	Financování	66
8.7	RIZIKOVÁ ANALÝZA PROJEKTU	67
	ZÁVĚR	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK.....	77
	SEZNAM PŘÍLOH.....	78

ÚVOD

Odvětví cestovního ruchu v posledních letech patří k nejrychleji se rozvíjejícím oblastem ekonomiky a tím tvoří významnou část národního hospodářství České republiky. V souvislosti s jeho rychlým vývojem je využíván také jako nástroj regionálního rozvoje, který může ovlivnit produkci, zaměstnanost, příjmy obyvatel nebo zvýšit životní úroveň v regionu. Mimo řadu pozitivních dopadů v regionu, však může působit i negativně, a to například zatížením životního prostředí.

S cestovním ruchem úzce souvisí destinační management, který představuje určitý proces řízení, jehož základ tvoří komunikace, kooperace a koordinace v rámci celého regionu. Je důležité, aby byl region propagován jako celek, stanovil si své společné cíle a vize se zaměřením na trvale udržitelný rozvoj.

Bakalářská práce se zaměřuje na rozvoj cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná, který se nachází na území Olomouckého a z části Zlínského kraje. Mikroregion lze představit jako venkovskou oblast, na jehož území se nachází mnoho přírodních a kulturně-společenských předpokladů cestovního ruchu. Právě venkovské oblasti, jako je Střední Haná, nabízejí značné příležitosti pro rozvoj venkovské turistiky, popřípadě agroturistiky nebo ekoagroturistiky. S rozvojem venkovské turistiky souvisí také vybudování kvalitní turistické infrastruktury, jako jsou cyklotrasy, naučné a turistické trasy.

Návrhová část práce je přínosem zvýšení ekonomické výkonnosti, konkurenceschopnosti, zvýšení kolaborace na společných projektech podporujících cestovní ruch v území s následným zvyšováním kvality života v mikroregionu. Dále může být přínosem prestiže, posilování jeho pozice v rámci regionalizace cestovního ruchu a naplnění předpokladů k podpoře strategickým cílům CzechTourism, podněcování k produktovým, marketingovým a organizačním inovacím poskytovatelů služeb v cestovním ruchu.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce popisuje základní poznatky z cestovního ruchu ve venkovských oblastech. Dále popisuje úlohu destinačního managementu při rozvoji cestovního ruchu v území s možností jeho veřejné podpory v České republice.

V praktické části bakalářské práce je popsána charakteristika mikroregionu Střední Haná, zpracována analýza přírodních, kulturně-společenských a infrastrukturních předpokladů rozvoje cestovního ruchu daného území. Z analýzy předpokladů rozvoje cestovního ruchu

a rozhovorů s vybranými aktéry cestovního ruchu byla sestavena SWOT analýza, která představuje silné a slabé stránky mikroregionu, ale také jeho příležitosti a hrozby. Na základě těchto poznatků je v závěru práce navržen projekt, který přispěje ke zvýšení turistické atraktivity a podpory rozvoje cestovního ruchu mikroregionu Střední Haná.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

V návaznosti na východiska a opodstatnění problematiky v úvodu práce se dále bude věnovat podpoře cestovního ruchu ve venkovské oblasti Střední Hané. Hlavním cílem této bakalářské práce je tedy navrhnout projekt pro podporu rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Střední Haná.

Hlavní cíl zároveň pojímá několik dalších dílčích cílů:

DC 1: základní teoretické poznatky z oblasti rozvoje cestovního ruchu a destinačního managementu,

DC 2: zhodnotit současný stav cestovního ruchu na území mikroregionu,

DC 3: analyzovat přírodní, kulturně-společenské a infrastrukturní předpoklady rozvoje,

DC 4: provedením a následného vyhodnocení rozhovorů s vybranými aktéry cestovního ruchu navrhnout projekt, který povede ke zlepšení současného stavu cestovního ruchu v mikroregionu.

Ke splnění DC 1 je využita metoda literární rešerše, která používá knižní a internetové odborné zdroje. Literární rešerše je text, jehož cílem je vytvořit kritický přehled současných znalostí o daném tématu. V rámci DC 2 a DC 3 je využita metodou analýza, která představuje rozbor současného stavu cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná jako celku. V návaznosti na rozbor vyhodnocuje příčiny problému rozvoje cestovního ruchu. Metoda SWOT analýzy, která nám vymezuje silné a slabé stránky mikroregionu, ale také jeho příležitosti a hrozby. K provedení DC 4 je použita metoda standardizovaného rozvoru s vybranými aktéry cestovního ruchu, pomocí kterých jsou získána data k představení problémů a potřeb mikroregionu. Na základě těchto dat došlo ke zpracování návrhu projektu, včetně jeho finanční, časové a rizikové analýzy.

Prostřednictvím standardizovaných rozhovorů se získala primární data k určení potřeb jeho rozvoje. Rozhovory probíhaly s vybranými aktéry spádových měst (Kojetín, Němčice nad Hanou a Tovačov) a předsedou mikroregionu Střední Hané. Sekundární data, která jsou využita v práci, jsou získána prostřednictvím webového portálu Českého statistického úřadu. Sekundární data jsou zpracována do přehledných tabulek, a to konkrétně podle vývoje počtu obyvatel za posledních pět let, věkové struktury obyvatelstva, vzdělanostní úrovně obyvatelstva a poslední podle podílu nezaměstnaných osob v mikroregionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY CESTOVNÍHO RUCHU

Odvětví cestovního ruchu se neustále rozvíjí a je prospěšné jak pro stát, tak i pro jednotlivé regiony. Má vysoký podíl na tvorbě hrubého domácího produktu, na zaměstnanosti a příjmy z cestovního ruchu směřují do státní pokladny. Cestovní ruch je velmi univerzální, protože je využíván ve všech zemích na světě, ale ve velmi rozdílné kvalitě a měřítku. (Goeldner a Richie, 2014, s. 29.)

1.1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch lze představit různě, ale především jde o lidi, kteří cestují na určité místo za účelem prozkoumání daného území, návštěvy přátel a rodiny nebo k využití volného času k odpočinku či relaxaci. Dále si pod tímto pojmem můžeme představit studijní cesty studentů v rámci výměnných pobytů a výzkumů nebo pracovní cesty související s kongresy a konferencemi. Pokud definujeme cestovní ruch, musíme zahrnout určité skupiny subjektů podílejících se na tomto odvětví, a které jsou jím ovlivněny. Rozlišujeme čtyři základní pohledy na cestovní ruch:

1. **Turista.** Každý turista vyhledává jiné fyzické či duševní uspokojení a při výběru destinace či aktivit je ovlivňován jeho povahou.
2. **Firmy,** které nabízí turistům zboží a služby, vidí potencionální výtěžek při jejich poskytnutí. Nabízí tedy zboží a služby, které si žádá turistický ruch.
3. **Správa hostitelských zemí či oblastí.** Vláda může hrát důležitou roli při rozvoji, propagaci a realizaci cestovního ruchu a vnímá odvětví jako faktor vnášející kapitál do ekonomiky.
4. **Hostitelská komunita.** Pro místní obyvatele může představovat cestovní ruch faktor ovlivňující jejich kulturu a zaměstnanost. Mezi zahraničními turisty a místními obyvateli mohou vznikat důsledky interakcí, které mohou být přínosné, či škodlivé nebo obojí. (Goeldner a Richie, 2014, s. 3-4)

Z koncepčního hlediska má cestovní ruch několik následujících znaků – jedná se o souhrn vztahů a jevů vyplývajících z pobytu a pohybu lidí v destinaci. Pobyt a cesta jsou obvykle realizovány mimo bydliště a pracovní prostředí účastníka, má dočasný charakter a není spojen s výtěžnou činností. (Palatková a Zichová, 2014, s. 11)

Cestovní ruch můžeme vymezit jako souhrn všech aktivit, služeb, propagace, ale také hospodářských a společenských odvětví zajišťujících ubytování, stravování, přepravu a další

nabídky zájmových aktivit, které slouží pro potřeby a přání turistů. (Goeldner a Richie, 2014, s. 5)

Kdyby pojem cestovní ruch zahrnoval cestování do jiných míst, než je místo trvalého bydliště, byla by historie tohoto odvětví velmi bohatá, protože již starověké civilizace takto cestovali. Benátský kupec Marco Polo byl jedním z prvních známých cestovatelů a z jeho doby se dochovala řada cestopisů a map. Ve druhé polovině 16. století začali lidé ze severní Evropy cestovat za účelem léčby v lázních a k památkám velkých civilizací do jižní Evropy. Cestovní ruch, jak ho chápeme dnes, je datován až do 18. století, ve kterém došlo k průmyslové revoluci a rozvoji dopravy. Za považovaného zakladatele je Thomas Cook, který jako první založil cestovní kanceláře, zavedl rezervaci míst na hotelích a v dopravě, vytvořil hodnocení hotelů a vydával cestovní průvodce s velmi obsáhlými informacemi. V dnešní době je cestovní ruch považován za nejsvobodnější lidskou činnost. (Beránek, 2013, s. 9-10)

1.2 Cestovní ruch jako systém

Obvykle je cestovní ruch zkoumán jako systém, mezi kterými jsou určité vztahy a spojitosti. Tento systém se dále dělí na tři podsystémy – subjekt, objekt a předmět cestovního ruchu. (Beránek, 2013, s. 19)

Subjekt cestovního ruchu

Subjektem cestovního ruchu je kterýkoliv účastník CR. Z ekonomického hlediska je to osoba, která spotřebovává statky, aby uspokojila své turistické potřeby v době pobytu mimo území trvalého bydliště. (Beránek, 2013, s. 19)

Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu se rozumí vše, co může být cílem změny místa pobytu účastníka CR. Objekt tedy představuje cílovou destinaci cestovního ruchu nebo firmy poskytující služby, které účastníci při pobytu poptávají. Z ekonomického pohledu je objektem cestovního ruchu nabídka. Ve spojitosti s objektem rozlišujeme primární a sekundární nabídku. Primární nabídku tvoří přírodní a kulturně-historické možnosti pro cestovní ruch a pomáhá naplnit motivy účasti na cestovním ruchu. Sekundární nabídka představuje infrastrukturní vybavenost, tedy jaké zařízení, podniky a instituce může návštěvník využít k rekreaci a jaké služby mu nabízí. (Beránek, 2013, s. 19, Hesková, 2011, s. 11-13)

Předmět cestovního ruchu

Beránek (2013, s. 19-21) uvádí jako předmět cestovního ruchu produkt cestovního ruchu, který může být označován také jako turistický produkt. Jde o libovolný výrobek, službu či jejich soubor, který je určen k uspokojení potřeb účastníků cestovního ruchu. Nejčastějším produktem cestovního ruchu je od cestovní kanceláře zájezd. Jde o sestavenou kombinaci služeb cestovního ruchu, která je nabízena za souhrnnou cenu.

1.3 Účastníci cestovního ruchu

Podle Beránka (2013, s. 13) dělíme mezinárodně uznávané účastníky cestovního ruchu na čtyři základní složky (stálý obyvatel, návštěvník, turista a výletník). S tímto rozdělením také souhlasí Hesková (2011, s. 11) a dále označila účastníka cestovního ruchu, jako osobu, která uspokojuje své potřeby statků cestovního ruchu v době pobytu mimo své trvalé bydliště.

Stálý obyvatel (resident) – domácí, který žije na určitém místě alespoň šest po sobě jdoucích měsíců před příjezdem na jiné území, na kterém se zdržuje kratší dobu než šest měsíců. Podle mezinárodního cestovního ruchu je rezidentem člověk, který žije na určitém místě alespoň jeden rok před příjezdem do jiné země, ve které se bude zdržovat kratší dobu než jeden rok. (Beránek, 2013, s. 16-17)

Návštěvník (visitor) – charakterizujeme tím člověka cestujícího do jiné země, než je místo trvalého pobytu nebo jiné území mimo jeho bydliště v dané zemi, z kterého do jednoho roku odcestuje při překročení hranic nebo šesti měsíců při pobytu v rámci jedné země. (Beránek, 2013, s. 16-17)

Turista (tourist) – osoba, která cestuje na jiné místo za účelem návštěvy po dobu kratší, avšak alespoň jedno přenocování. (Beránek, 2013, s. 16-17)

Výletník (excursionist, same-day visitor) – osoba, která cestuje za účelem návštěvy určitého místa na dobu kratší než jeden den a v daném místě nepřenocovává. (Beránek, 2013, s. 16-17)

1.4 Druhy cestovního ruchu

Pourová (2010, s. 11) charakterizuje druhy cestovního ruchu jako motivy, které vedou k účasti na cestovním ruchu. Mezi základní druhy patří rekreační, kulturní, společensky zaměřený, profesionálně zaměřený a sportovní cestovní ruch

Rekreační cestovní ruch

Nejrozšířenější odpočinkovou formou cestovního ruchu je rekreační cestovní ruch. Účastník cestovního ruchu opouští místo svého trvalého bydliště do jiných míst buď individuálně, nebo s přáteli a rodinnou za účelem regenerace psychické a fyzické síly. Rekreační cestovní ruch se využívá především v letních měsících jako rekreace a turistika u vody za účelem koupání, relaxace nebo vodáctví a sjíždění řek. (Syravátková, 2013, s. 16)

Pro rekreační cestovní ruch je typický pasivní, ale může být i aktivní odpočinek ve vybraném přírodním prostředí. Pobyt v příznivém prostředí spojený s různými volnočasovými aktivitami má vliv na organismus a duševní zdraví účastníka. (Syravátková, 2013, s. 16)

Kulturní cestovní ruch

Jedná se o formu cestovního ruchu, ve kterém účastníci cestovního ruchu poznávají kulturní dědictví a kulturu dané země. Mohou se zúčastnit různých kulturních akcí nebo návštěv historických staveb. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 293)

Dobrodružný cestovní ruch

Zelenka a Pásková (2012, s. 114) představuje dobrodružný cestovní ruch formou CR, kde hlavním rysem je neočekávanost, neexistence pevně daného plánu nebo také získávání nových zkušeností. Může zde být i určitá míra kontrolovaného rizika či nebezpečí. Mezi typické aktivity dobrodružného cestovního ruchu patří horolezectví, vysokohorská turistika, výprava do jeskyň nebo deštných pralesů nebo také zájezdy a pobyty s extrémními prvky (skok padákem, bungee-jumping, sjíždění divokých řek).

Společensky zaměřený cestovní ruch

Je představován návštěvou příbuzných nebo území, odkud pocházejí předci. Citové vazby k území původu se přenášejí i na dvě až tři další generace. (Pourová, 2010, s. 11)

Profesionálně zaměřený cestovní ruch

Profesionálně zaměřený cestovní ruch je spojován se služebními cestami – jednání s obchodními partnery, účast na veletrzích nebo například návštěva řídicí instituce. Účastníci tohoto cestovního ruchu využívají vysoký standard služeb a řadí se ke klientům s nejvyššími průměrnými výdaji. (Pourová, 2010, s. 11-12)

Sportovní cestovní ruch

Druh cestovního ruchu krátkodobého charakteru, který umožňuje sportovním fanouškům navštívit různé sportovní události. Sportovní cestovní ruch je nejvíce využíván během velkých celosvětových událostí, jako jsou například olympijské hry nebo mistrovství světa. (Pourová, 2010, s. 11-12)

1.5 Předpoklady rozvoje cestovního trhu

Faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu se z ekonomického i geografického hlediska dělí na tři základní činitele. První kategorií jsou selektivní (stimulační) faktory, které stimulují vznik cestovního ruchu v činnosti poptávky. Druhým předpokladem jsou lokalizační podmínky vytvářející možnosti lokalizace činitele ve vztahu nabídky území. Poslední kategorií ovlivňující rozvoj cestovního ruchu jsou realizační podmínky, které umožňují realizaci. (Hrala, 2013, s. 13)

1.5.1 Selektivní předpoklady

Selektivní (stimulační) předpoklady mají hlavní funkci v rozvoji cestovního ruchu. Mají schopnost se podílet na cestovním ruchu, jak aktivním (příjezd cizinců), tak pasivním (výjezd účastníku). Tyto selektivní faktory se dále dělí na objektivní a subjektivní.

- **Objektivní předpoklady** – patří zde politické podmínky, ekonomické předpoklady a demografické předpoklady,
- **subjektivní předpoklady** – zahrnují psychologické pohnutky, které jsou ovlivněné propagací cestovních kanceláří, reklamou a dalšími podněty. (Pourová, 2010, s. 15)

1.5.2 Lokalizační předpoklady

Lokalizační předpoklady určují umístění aktivit cestovního ruchu do konkrétních oblastí. Jsou tvořeny z přírodních a kulturních předpokladů.

- **Přírodní předpoklady** – vztahují se k rozmanitosti přírodního prostředí,
- **kulturní předpoklady** – závisí na historickém vývoji určitého území. (Pourová, 2010, s. 14-16)

1.5.3 Realizační předpoklady

Realizační předpoklady umožňují realizovat požadavky účastníků cestovního ruchu v daných oblastech s vhodnými lokalizačními podmínkami. Tyto předpoklady rozdělujeme na dopravní a materiálně technické.

- **Dopravní předpoklady** – jsou primární podmínky cestovního ruchu (silnice, železnice, vodní toky),
- **materiálně technické předpoklady** – jsou tvořeny vybaveností daného území (ubytování, strava, zábava). (Pourová, 2010, s. 14-16)

2 CESTOVNÍ RUCH VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH

Venkovský cestovní ruch je představován jako cestovní ruch, který se rozvíjí mimo území turistických a rekreačních center. Obsahuje veškeré činnosti účastníka cestovního ruchu na území venkova. (Pourová, 2010, s. 21) Podle Závodné (2015, s. 42) je venkov stanoven na základě nižšího počtu obyvatel a nižší hustoty zalidnění. Hlavním důvodem, proč je tento typ cestovního ruchu využíván, je znovuobjevení venkovských krás, navrácení člověka k přírodě a odlehčení velkých měst a jejich infrastruktury. S tímto souhlasí také Zelenka a Pásková (2012, s. 601)

Dle Syrovátková (2013, s. 30) můžeme venkovskou turistiku charakterizovat jako rekreační formu cestovního ruchu, která je spjatá s pobytem účastníků ve venkovském prostředí a pobytem v přírodě. Tento typ cestovního ruchu se také často nazývá jako „zelená turistika“. Jedná se o spojení volnočasových aktivit s poznáváním přírodního a kulturního bohatství země. S tímto souhlasí i Šimková (2008, s. 9) a dále uvádí, že zelený cestovní ruch se vyznačuje aktivní náplní, která chrání a uznává přírodu.

Venkovský cestovní ruch vznikl počátkem dvacátého století při rychlém růstu měst spojeném s postupným zhoršováním životního prostředí a způsobil tak stěhování vyšších a středních vrstev na venkov. Až v šedesátých letech dvacátého století začal vznikat masivní rozvoj venkovského cestovního ruchu, kdy si lidé začali pořizovat chaty a chalupy. Zákklady zrodu venkovského cestovního ruchu vytvořila nová podoba dlouhodobých sezónních pobytů. (Syrovátková, 2013, s. 13)

Hesková (2011, s. 30) uvádí, že cílem rozvoje venkovského cestovního ruchu je zapojit do poskytování služeb místní obyvatelstvo. Je proto důležité, aby lidé na venkově byli odporně připraveni při poskytování služeb a podíleli se na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Důležitým motivem pobývání na venkově je lepší životní prostředí, jako je například čistší ovzduší nebo méně hluku, v porovnání s městy a průmyslovými aglomeracemi.

2.1 Formy venkovského cestovního ruchu

Venkovský cestovní ruch může mít řadu forem – agroturismus, ekoagroturismus, ekoturismus, dobrodružní cestovní ruch a kulturní cestovní ruch. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 601-602)

Z prvního pohledu se jedná o dlouhodobější a stále se opakující pobyty. V České republice jsou charakterizovány jako sekundární bydlení, což znamená klasické chataření a chalupaření. Z druhého pohledu se jedná o krátkodobější a jednorázové turistické či rekreační pobyty, kam patří agroturismus, ekoturismus a ekoagroturismus. (Syravátková, 2013, s. 30)

2.1.1 Chataření a chalupaření

Podle Syrovátkové (2013, s. 16) je chataření a chalupaření považováno za jednu z nejvýznamnějších formu venkovského cestovního ruchu, která zde trvá již desítky let. Jde o druh cestovního ruchu, jehož pobyt na venkově trvá více dní a je spojen s rekreačními aktivitami. Lidé si pronajímají nebo staví příbytky v blízkosti volné přírody, lesů nebo vodních toků. Bývá také nazýván jako „cestovní ruch mimo veřejné formy“. Dle Pourové (2010, s. 26) občané pro odlišnost od ostatních forem cestovního ruchu zůstávají v pozadí pozornosti a není většinou považována za druh cestovního ruchu. Hlavní příčinou je, že lidé jedou do svého zařízení, které zpravidla leží blízko od jejich bydliště a po zřizovacích nákladech na výstavbu či přestavbu jsou náklady na provoz chaty ve srovnání s ubytováním v hotelích minimální. Chaty a chalupy plní rekreační funkci a je tedy považován za rovnocennou formu venkovského cestovního ruchu.

Hlavním důvodem velkého rozvoje chataření a chalupaření v minulých letech v České republice byla omezená možnost vycestovat do zahraničí, podniková rekreace nemohla všem zájemcům plně uspokojit a přidělování bylo výběrové, bylo k dispozici mnoho volných chalup nebo k rozvoji přispěla například nízká cena půdy. (Pourová, 2010, s. 27)

2.1.2 Agroturismus

Agroturismus je specifická forma venkovské turistiky a je vyznačována přímým vztahem k zemědělství. Může být spojena s neplacenou a dobrovolnou prací v zemědělství na venkově, která může být využita k pokrytí části nákladů na pobyt nebo k napodobování tradičních venkovských prací a zvyků. Smyslem agroturismu je poznat život zemědělců a venkova, úzký kontakt se zvířaty, zemědělskými plodinami nebo například chov zvířat, nejčastěji jsou to koně, ovce a kozy. Volný pohyb turistům po farmě umožní se seznámit s chodem farmy. Na některých farmách je možnost využití ochutnávky a nákupu jídel čerstvých produktů přímo z farmy. (Syravátková, 2013, s. 31)

Syravátková (2013, s. 31) dále uvádí, že agroturismus často slouží jako hlavní nebo vedlejší zdroj podnikání k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu. Agroturis-

tiku rozlišujeme na dva druhy – agroturistika na rodinné farmě a agroturistika prováděna zemědělskými podniky. Na rodinné farmě se turisti podílí na hospodářských pracích (vybírání brambor, sušení sena nebo například sbírání jahod). U agroturistiky zemědělských podniků se turisti účastní činností, které souvisí přirozeně se zemědělským hospodařením a vztahu zemědělce k přírodě (myslivost, jezdecká škola, honitba, rybolov).

Dle Závodné (2015, s. 45) se prostřednictvím agroturismu zvyšuje vybavenost obcí, která jsou předpokladem rozvoje venkovské turistiky. Dále se zvyšují příjmy obce a obyvatel obce. Agroturismus oživuje jak obvyklou řemeslnou produkci, tak oživuje a udržuje také folklórní a jiné tradice obce. Dále snižuje nezaměstnanost v jednotlivých regionech i v celém státě a vytváří pracovní příležitosti v zemědělství a jiných oborech, které využívají služby agroturismu. Díky tomuto se cestovní ruch rozděluje do větších územních celků, což je prospěšné pro životní prostředí.

Za negativní dopady můžeme podle Závodné (2015, s. 45) označit například přetěžování žen, které pracují v zemědělství a dále jejich práce spočívá i v oblasti agroturistiky, jako je úklid, praní nebo podávání snídaně. Dalším negativním dopadem agroturistiky je důsledek na životní prostředí, konkrétně poškozování polních cest nebo rušení zvěře. Pro obyvatelstvo může představovat stres velká návštěvnost a nepřizpůsobení se původní vesnické sociální struktuře. Také výstavba ubytovacích zařízení může mít negativní dopad na cestovní ruch. S těmito negativními dopady souhlasí také Pourová (2010, s. 38) a dále uvádí, že vztah mezi cestovním ruchem a zemědělstvím se může změnit i ve vztah konkurenční. Konkurence může vzniknout například v rozložení a využívání pracovních sil nebo z hlediska umístění volného kapitálu.

2.1.3 Ekoagroturismus

Dle Zelenky a Páskové (2012, s. 130) je ekoagroturismus forma cestovního ruchu, jehož účastníci jsou motivováni pobytem na rodinných farmách zabývajících se ekologickým zemědělstvím. Syrovátková (2013, s. 31) dále uvádí, že se jedná o turistiku zaměřenou na ekologicky hospodařících farmách, které produkují bioprodukty. Pro ekoagroturismus je hlavním znakem spojení turisty s farmářkou rodinnou, prací v zemědělství a konzumace produktů ekologického zemědělství.

Na ekologické farmě jsou zvířata chována ve svém přirozeném prostředí a jsou krmena krmivem pocházejícím z ekologického chovu. Nesmí se používat žádná syntetická chemikálie, hormonální přípravky, umělá barviva nebo umělá hnojiva. (Závodná, 2015, s. 46)

S tímto souhlasí také Šimková (2008, s. 11), která dále uvádí, že produkty z ekologické zemědělství musí respektovat a dodržovat všechny mezinárodně uznávané standardy a její výrobky podléhají přísné kontrole. Dále musí splňovat určité podmínky, aby mohly poté používat ochrannou známku BIO.

V Nizozemí byla založena nevládní nadace ECEAT – Evropské centrum pro ekoagroturismus a jejím hlavním cílem je podpora ekologického zemědělství a obnova venkovského cestovního ruchu. ECEAT CZ zastupuje Českou republiku v tomto mezinárodním programu. ECEAT CZ podporuje trvale udržitelný rozvoj venkova pomocí šetrné venkovské turistiky, vytváří nové pracovní příležitosti, přispívá k rozvoji znalostí a schopností pro poskytovatele služeb venkovské turistiky a zabezpečuje kvalitu služeb venkovského cestovního ruchu. (Pourová, 2010, s. 25)

2.1.4 Ekoturismus

Syrovátková (2013, s. 31) uvádí, že ekoturismus je druh venkovského cestovního ruchu, který je zaměřen na poznávání přírody, převážně přírodních rezervací, chráněných krajinných oblastí, národních parků a dalších přírodních krás tak, aby nebyly narušeny cestovním ruchem.

Ekoturismus se soustřeďuje spíše na vztah návštěvníka k přírodě, než na samotnou přírodu a musí z něj mít prospěch příroda i místní komunita. Účastníci ekoturismu respektují vlastnosti přírody a neočekávají, že bude upravena pro jejich pohodlí. Mezi ekoturistické aktivity, které mají malý vliv na ekosystém, patří pěší turistika, fotografování nebo například pozorování volně žijících živočichů a rostoucích rostlin. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 136)

2.2 Typy venkovského cestovního ruchu

Typy cestovního ruchu vyjadřují motivy a zájmy, podle kterých se obyvatelé účastní na cestovním ruchu. (Pourová, 2010, s. 11)

2.2.1 Aktivní cestovní ruch

Syrovátková (2013, s. 20) představuje aktivní cestovní ruch jako trávení volného času pohybem v přírodě. Může zahrnovat značné množství u aktivit, ale obecně se jedná o pohyb člověka vlastními silami, využití dopravního prostředku poháněné vlastní silou (lyže, člun, koloběžka, jízdní kolo) nebo s využitím zvířecí síly.

V předešlých letech se stal stále více oblíbeným typem cestovního ruchu a tento trend může souviset se změnou životního stylu, kdy lidé vyhledávají takové aktivity, které jsou alternativou jejich sedavého způsobu života spojeného s prací v kanceláři. (Syravátková, 2013, s. 20)

Pěší turistika

Pěší turistika neboli pěší pohyb v terénu může být případně rizikovým jevem pro ochranu krajiny, který spočívá ve vzrůstajícím sešlapu vegetace a v následujícím růstu eroze. Dále mohou být vystaveny stresovým situacím zvířata a může dojít k ohrožení flóry. Pro podporu udržitelnosti cestovního ruchu, je vhodné vyznačovat nejčastěji navštěvovaná místa a chráněná území turistickými trasami. (Syravátková, 2013, s. 20-21)

Syravátková (2013, s. 21) dále uvádí, že pěší turistika patří mezi velice oblíbené druhy aktivního cestovního ruchu. Pěší turistika je velmi atraktivní v horských oblastech nebo na územích s přírodními atraktivitami (skalní města nebo krasové oblasti).

Cykloturistika

V posledních letech zaznamenala cykloturistika prudký rozvoj a je dynamicky se rozvíjejícím odvětvím. Předpoklady pro rozvoj cykloturistiky jsou převážně na rovných plochách, ale oblíbená je i horská cykloturistika. Dále může být prováděna na zpevněných i nezpevněných komunikacích. V posledních letech stále častěji vznikají tematické cyklotrasy, mezi kterými jsou nejznámější vinařské stezky propojující oblasti s pěstováním vína a poznávání vinařství. Cyklistické trasy se dále dělí na cyklotrasy, cyklostezky a cykloturistické trasy. Tyto trasy využívají jak turisté, tak i místní obyvatelé pro běžnou dopravu. (Syravátková, 2013, s. 21)

Lacina (2010, s. 26) uvádí, že rozvoj cykloturistiky se stále více rozvíjí nejen na venkově, ale i ve velkých městech, protože automobilová doprava má značně nepříznivé dopady na životní prostředí. Kolo jako dopravní prostředek využívají při své jízdě do zaměstnání, na nákupy a k dalším aktivitám. V několika evropských zemích, jako je Velké Británie, Švýcarsko, Německo, byl rozvoj cykloturistiky zahájen především zásluhou podpory ze strany státních činitelů.

Vodácký cestovní ruch

V České republice je vodácký cestovní ruch omezen na konkrétní vodní toky. Vodní sporty jsou vykonávány na daných vodních plochách, kde jsou tyto činnosti povoleny. Rafting

můžeme provozovat pouze na určitých místech, kterých je v České republice velmi málo a většinou jen v období jara. Pro sjíždění vodních toků je vhodná například Vltava, Otava, Lužnice, Sázava, Orlice nebo Morava. (Srovátková, 2013, s. 27)

2.2.2 Další specifické typy venkovského cestovního ruchu

Cestovní ruch se velmi rychle vyvíjí, a proto je možné vytvářet neustále nové druhy, formy a typy. Avšak je důležité, aby se cestovní ruch stal trvale udržitelným. (Srovátková, 2013, s. 44) V této kapitole jsou popsány jen ty, které se týkají venkovského cestovního ruchu.

Hipoturistika

Hipoturistika je poměrně nové odvětví venkovského cestovního ruchu. Zabývá se především prací s koňmi, vyjížděky na koních nebo hipoterapie. Bývá často spojována s rozvojem agroturistiky. (Srovátková, 2013, s. 45)

Hipoterapie jsou léčebné metody působící kladně na nervový systém a na účastníka se přes koňský hřeb přenáší pohybové impulzy, na které zpětně odpovídá a vysílá adekvátní rozkazy. Hipoterapie se využívá pro tělesné postižené, konkrétně pro handicap rovnováhy, koordinace nebo vývoj vzpřimování. Je i mnoho dalších disciplín a aktivit s koňmi, které působí v oblasti speciální pedagogiky a sociální péče, při kterých se učí práce s koňmi, spolupracují s pečovateli, provádí čištění a ošetřování koní. Tyto aktivity využívají nejen tělesně postižení, ale i mentálně handicapovaní, děti s poruchami učení a chováním, vadami řeči nebo klienty se smyslovými vadami. (Srovátková, 2013, s. 45)

Wellness

Podle Srovátkové (2013, s. 77) je wellness novým typem lázeňské turistiky přispívající k lepší zdravotní kondici klientů. Může se jednat o wellness, relaxaci nebo rekondici, které mohou být nabízeny jako samostatná turistická nabídka, nebo jako doplněk ke klasické léčbě v lázních. Tyto pobyty jsou většinou týdenní nebo jen víkendové. Wellness se oproti klasické lázeňské terapii odlišuje hlavně tím, že ji nepředepisuje lékař a klient si může užívat wellness dle svých požadavků. Slovo wellness můžeme definovat jako stav nebo pocit blahobytu, který je zaměřený na individuální možnosti člověka.

Geocaching

Mezi typy venkovského cestovního ruchu můžeme také zařadit geocaching, který může mít z hlediska rozvoje cestovního ruchu obrovský potenciál. Geocaching je hra, která je na hranici mezi turistikou a sportem, založená na použití navigačního systému GPS při hledá-

ní schránky ukryté na různých místech, o kterém jsou známy jen geografické souřadnice. Schránka, které se říká keš, je schovávána na turisticky zajímavých místech a zvyšuje pohyb lidí v těchto územích. Ve schránce můžeme nalézt poučení o místě, jeho historii nebo zajímavosti. Cílem hry je přilákat lidi k prozkoumání těchto lokalit a také je o místě poučit. (Syravátková, 2013, s. 53-57)

2.3 Rozvoj venkovského cestovního ruchu

Během posledních let cestovní ruch prochází rozsáhlými změnami. Evropská komise v roce 2003 vymezila deset primárních trendů, které ovlivní cestovní ruch ve velmi blízké budoucnosti. Konkrétně jde o tyto faktory: zdraví, vzdělání, volný čas, cestovatelská zkušenost, životní styl, demografie, informační technologie, doprava, udržitelný rozvoj, jistota a bezpečí. Tyto trendy se stále naplňují a jejich platnost nepominula. (Kotíková, 2013, s. 25)

V České republice dochází k výrazným změnám venkova po roce 1989, kdy dochází k restrukturalizaci zemědělské výroby doprovázené přeměnou zemědělských podniků, omezování zemědělské výroby a snížení zaměstnanců. Tyto útlumové programy vyvolávají nutnost hledat jiné řešení především v mimoprodukčních formách zemědělství, tak aby byla zachována prosperita zemědělství, zachováno vesnické osídlení a vytvořeny dodatečná pracovní místa. Jednou z možností je rozvoj agroturistiky a dalších forem venkovského cestovního ruchu, které dokáže přispět k řešení tohoto problému. Jako další důvod rozvoje venkovského cestovního ruchu můžeme označit celosvětový trend návratu k přírodě a přímému harmonickému soužití s přírodou. Život ve městech nutí obyvatele k vyhledávání přírody, která je mnohokrát spojována s životem na venkově. Venkovský cestovní ruch přináší mnoho příležitostí pro tento způsob odreagování. (Pourová, 2010, s. 27)

Rozvoj venkovského cestovního ruchu se přímo vztahuje k rozvoji venkova, budování pěších stezek a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím, zřizování místních muzeí, skanzenů, obnovení tradičních venkovských řemesel, budování a rekonstrukce ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení. Venkovský cestovní ruch se může rozvíjet již v řečených formách venkovského cestovního ruchu: agroturismus, ekoturismus a ekoagroturismus. (Závodná, 2015, s. 43)

Společnost Euromonitor v roce 2012 zpracovala souhrn globálních trendů v cestovním ruchu, které se vztahují k několika oblastím a státům. Venkovského cestovního ruchu se

týká například společnost Tingo, kterou vlastní TripAdvisor, využívá obchodní politiku storna a kompenzací, aby poskytla zákazníkům mnohem výhodnější ceny hotelů. Mezi další trendy označují využití nových technologií, kdy autoři studie odhadují brzké zvýšení počtu chytrých televizí. Podle Euromonitoru je zajímavou novinkou v cestovním ruchu digitální detox, protože společnost je stále více závislá na elektronických zařízeních, a proto jim hotely nabízejí tyto služby k odpočinku od stresu. (Kotíková, 2013, s. 25-26)

Určité trendy cestovního ruchu se projevují dlouhodobě, například demografické trendy, moderní komunikační a informační technologie. Zájem o cestovní ruch v posledních letech stále více roste jak ze strany nabídky, tak ze strany poptávky. Odhadem můžeme říct, že další směr vývoje se bude projevovat ve čtyřech oblastech: v nabídce nových produktů cestovního ruchu, v hledání nových cílových skupin účastníků cestovního ruchu, v nabídce nových služeb a v nových přístupech v marketingu cestovního ruchu. (Kotíková, 2013, s. 27)

Venkovský cestovní ruch je ve vyspělých Evropských zemích rozvíjen již delší dobu. Majitelům rodinných farem a domů přináší vedlejší zdroj příjmu a podporuje tímto jejich podnikatelskou stabilitu a prosperitu. Příkladem může být Rakousko, Německo, Irsko, Itálie, Španělsko nebo Řecko, že cestovní ruch dokáže vyvolat ekonomické oživení celých regionů. Venkovská turistika se v České republice nerozvíjí podobně jako u zmíněných zemí a příčinou může být odlišný vývoj českého zemědělství v minulých letech a nedostatečné podpoře zemědělských podnikatelů v porovnání se zeměmi Evropské Unie. (Pourová, 2010, s. 30)

3 DESTINAČNÍ MANAGEMENT

Destinační management nebo také řízení turismu v destinaci může být definován různě. Holešinská (2012, s. 47) definuje destinační management jako strategii nebo cestu pro turisticky vyspělé regiony. Tyto regiony mají odvahu ke koncentraci sil pro využití společenského rozvoje, organizace a aktivního prodeje produktů.

Destinační management je pojem, který se používá k označení strategicky rozvinutých aktivit prováděných s cílem přilákat návštěvníky. Elbe, Hallén a Axelsson (2009, s. 286) charakterizuje tuto strategii jako dobrovolnou spolupráci, která probíhá mezi vzájemně závislými aktéry cestovního ruchu v místě destinace za dosažením mobilizace zdrojů pro realizování společného marketingového programu. Nezbytnou podmínkou strategie je podpora ostatních aktérů v rámci destinace.

Hesková (2011, s. 151) označuje destinační management jako určitý soubor funkcí na vybraných stupních řízení a koordinace, strategické plánování, formy spolupráce na stupni mikroregionu a regionu využívajících podpůrných fondů. V několika destinacích se cestovní ruch může stát hlavním rozvojovým elementem nebo jedním z jeho podstatných elementů.

Zelenka a Pásková (2012, s. 106) charakterizuje destinační management jako soubor technik, nástrojů a opatření při řízeném plánování, komunikaci, uspořádání, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Holešinská (2012, s. 47) dále uvádí, že tato definice je vzhledem k objektu řízení nepřesná, protože během aplikace destinačního managementu nedochází k regulaci, ale k ovlivňování. Za přesnější definici označuje, že destinační management nebo také řízení spočívá v procesu založeném na spolupráci mezi jednotlivými aktéry cestovního ruchu a na spolupráci v oblasti plánování, organizování a rozhodování v destinaci, a přitom je úspěšnou realizací destinačního managementu vzájemná komunikace.

3.1 Vymezení pojmu destinace a region

Destinace a region patří k hlavním atributům destinačního managementu a je důležité charakterizovat tyto dva základní pojmy.

3.1.1 Destinace

Destinace je cílové místo potencionálních návštěvníků, kteří si dané území vyberou pro uspokojení svých potřeb a požadavků. Cílovou destinaci si vybírají na základě jejich úhlu pohledu ve vztahu k obsahu a lokalitě. (Holešinská, 2012, s. 43)

Dle Coopera (2012, s. 32) může být destinace považována spolu s turisty jako základní jednotka analýzy v turismu. Destinace je ve skutečnosti centrem pro vznik a poskytování produktu cestovního ruchu, zážitků, řízení a plánování. Poskytuje zařízení a služby pro potřeby turistů. Hmotnou destinaci můžeme charakterizovat jako fyzický prostor a nehmotná vytváří image, očekávání a vzpomínky.

Podle World Tourism Organization (UNWTO) je destinace cestovního ruchu fyzické místo, ve kterém turisté zůstanou alespoň jednu noc. Zahrnuje služby a atraktivitu cestovního ruchu. Musí mít fyzické a administrativní hranice, které definují jeho konkurenceschopnost vůči dalším destinacím. Destinace zahrnuje aktéry cestovního ruchu včetně místních obyvatelů, kteří vytváří síť pro vytvoření větších destinací. Destinace může být v libovolném měřítku – z celé země, regionu, vesnice, město nebo samostatného centra. (Cooper, 2012, s. 32)

Podstatu destinace tedy tvoří základní neopomenutelné a nezastupitelné následující znaky:

- je definována z pohledu účastníka cestovního ruchu, který si dané místo vybere,
  - je geografickým ohraničeným prostorem (stát, region, místo),
  - musí být zařízen službami a atraktivitami, které uspokojují potřeby návštěvníka.
- (Nejdl, 2011, s. 51)

3.1.1.1 Pojetí destinace

Na destinaci je možné se zaměřit ze dvou hledisek. Z prvního hlediska je organizační pohled, kde destinace představuje území, které jí vymezuje partnery spolupráce. Tito spoluúčastníci se význačně podílejí na rozvoji cestovního ruchu. Pro komplexní a systematický rozvoj je potřeba jejich aktivity koordinovat a tím ještě lépe posílit vzájemnou spolupráci. Druhým hlediskem je pohled marketingový pojímající destinaci jako produkt cestovního ruchu. Produkt cestovního ruchu obsahuje celkovou nabídku cestovního ruchu daného místa skládající se z primární a sekundární nabídky. (Holešinská, 2012, s. 45)

3.1.1.2 *životní cyklus destinace*

Životní cyklus destinace můžeme znázornit pomocí jedné křivky a její význam spočívá ve schopnosti názorného vyjádření zákonitých vývojových fází, které mohou vyplývat z řady důvodů. Vývoj křivky je vázán na konkrétní proměnné, které vždy platí pro konkrétní situaci, destinaci, tržní prostředí a vnější podmínky. Důležité jsou také jednotky, ve kterých je cyklus měřen a indikátory, kterými jsou počty turistů, přenocování, příjmy nebo agregátní ukazatel. (Nejdl, 2011, s. 66)

3.1.1.3 *Vymezení destinace*

Přístupy k vymezení destinace mohou být odlišné a není žádný jednotný návod na určení destinace. Při vymezení v geografickém prostoru většinou určujeme návaznosti na vyšší a nižší stupně hierarchie destinací.

Destinaci lze vymežit pomocí kombinací těchto přístupů:

- podle administrativních hranic,
- podle soustředění poptávky – vzdálenost a motiv,
- podle míry zásahu veřejného sektoru do tvorby a fungování systému,
- podle strategie indukce, dedukce či centralizace,
- podle vybraných indikátorů rozvoje turismu. (Palatková, 2011, s. 13)

Geografický prostor destinace často přesahuje a nerespektuje politické nebo administrativní hranice. (Nejdl, 2011, s. 59)

3.1.2 **Region**

Region je nejčastěji charakterizován jako územní celek, který se vyznačuje určitými atributy nebo společnými vazbami. Může se shodovat s vymezením destinace a je využíván pro různé územní celky. (Hesková, 2011, s. 152)

Regiony mohou být funkčně vzniklým územním celkem jisté země, mohou být shodné s destinací cestovního ruchu a může být vymezen pro administrativní, statické a plánovací účely uměle. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 480)

Dle Čadila (2010, s. 1) může být region definován různě a žádná z definic není považována za univerzální a obecně platnou. Za společný znak všech regionů je označována celistvá geografická oblast, na který jsme schopni se dívat jako na jeden objekt.

3.1.2.1 *Struktura regionu*

Regiony můžeme rozlišit na dva základní přístupy podle struktury, výsledku vzájemného působení přírodních složek i sociálně geografických systémů. První jsou homogenní regiony, které se také označují jako přírodní nebo formální regiony. Tyto regiony jsou vymezeny vnitřní strukturální podobností a odlišností vzhledem k okolnímu prostředí. Uvnitř jsou většinou stanoveny na základě rovnoměrné intenzity výskytu hlavních jevů a homogenity vnějšího vzhledu nebo jiného měřeného znaku. Druhým pojetí jsou heterogenní regiony, jinými slovy jsou to nodální, funkční, spádové nebo vztahové regiony. Jsou založeny na funkční souvislosti a vazby mezi prvky systému. Jedná se o vnitřně různorodé celky, které se funkčně specializují na dílčí části, například středisko regionu a jeho zázemí. Při rozlišování homogenních a heterogenních regionů může dojít k odtrhování formy prostorového uspořádání geografických jevů od funkčních souvislostí těchto jevů. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 479-480)

3.1.2.2 *Vymezení regionů*

Vymezování regionů se říká regionalizace neboli proces členění území na jednotlivé regiony, které můžeme vymežit pomocí tří způsobů. Prvním způsobem je vymezování přírodním procesem, které můžeme charakterizovat jako bezprostřední vnímání územních celků z hlediska přírodního prostředí a jevů (kulturně historický vývoj, přírodní charakteristiky). Druhým způsobem je vymezení na základě zvolených kritérií, znaků a procesů, kdy mezi nejčastější patří kritéria a znaky historické, fyzicko-geografické a sociálně geografické. Posledním způsobem vymezení je v rámci administrativního členění, kde máme dva základní přístupy – agregace a rozdělení. Agregace znamená spojování menších oblastí do větších oblastí a rozdělujeme větší oblasti na menší. Region, který je vytvořen administrativním členěním je často používán jako územní statistická jednotka, protože u přirozeně vzniklého regionu je těžké stanovit statistická data. (Zelenka a Pásková, 2012, s. 481)

3.2 **Organizace cestovního ruchu v destinaci**

V kontextu organizaci cestovního ruchu v destinaci je třeba rozlišit organizační strukturu cestovního ruchu ve smyslu politickém a manažerském. Pokud bereme z politického uspořádání cestovního ruchu, tak se jedná o nositele politiky, nejčastěji jsou to představitelé samosprávy a státní správy, kteří působí na jednotlivých územních úrovních. V manažerské organizaci cestovního ruchu můžeme hovořit o destinační společnosti, nejčas-

těži jsou to seskupení na principu public-private partnership. Hlavní rozdíl je v tom, že nositelé politiky cestovního ruchu vytvářejí rámcové podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci a destinační společnost se věnuje řízením činností, které rozvíjí území v podmínkách stanovených politikou cestovního ruchu. Politickou a manažerskou organizací cestovního ruchu není možné v některých případech od sebe jasně oddělit, protože manažerská organizace tvoří institucionální nástroj politiky zajišťující rozvoj cestovního ruchu na přesné prostorové úrovni. (Holešinská, 2012, s. 72)

Mezi hlavní organizace, které podporují cestovní ruch v České republice patří Ministerstvo pro místní rozvoj a Česká centrála cestovního ruchu neboli CzechTourism. Ministerstvo pro místní rozvoj je instituce, která vytváří politiku cestovního ruchu. Dále je to orgán státní správy, který slouží k rozvoji a podpoře cestovního ruchu a zabezpečuje informační metodickou pomoc obcím, městům, krajům a jejich spolkům. Česká centrála cestovního ruchu (CzechTourism) je marketingová organizace orientována na podporu příjezdového cestovního ruchu. Hlavním cílem CzechTourism je reklama České republiky v oblasti turismu v zahraničí i v České republice. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007, s. 50)

3.3 Vymezení managementu cestovního ruchu v destinaci

Řízení cestovního ruchu čerpá z obecných pravidel managementu, které dále rozvíjí o specifika vyplývající z podstaty cestovního ruchu. Cestovní ruch představuje složitou a rozlehlou množinu. Tato množina je pak dále vnitřně dělena na řadu činností, které se od sebe odlišují ve výběru technik, nástrojů a opatření, jenž musí být zahrnuty do řídicích procesů těchto činností. Řízení cestovního ruchu v destinaci zahrnuje základní poznatky obecného řízení, základní poznatky řízení cestovního ruchu a dále tyto skupiny doplňuje o zvláštnosti řídicích principů a procesů v destinaci. (Nejdl, 2011, s. 134-135)

Holešinská (2012, s. 45-46) vymezuje management cestovního ruchu jako vědní disciplínu, která bere poznatky z klasické vědy o řízení a dále je uplatňuje v oblasti cestovního ruchu, a přitom bere v úvahu jistá specifika, které odvětví cestovního ruchu přináší. Pojem management může mít tři různé vysvětlení. První výklad pojmu management můžeme charakterizovat jako řídicí činnost vycházející ze samostatného řízení organizace nebo skupiny lidí. Druhý význam pojmu představuje soubor odborných poznatků nebo principů souvisejících s řízením. A třetí význam pojmu management je označení pro řídicí pracovníky v organizaci. V cestovním ruchu je management nejlépe charakterizován jako řídicí čin-

nost, konkrétně v destinačním managementu se jedná o řízení destinace jako místa, jejich návštěvníků a residentů.

3.4 Princip 3K

Princip 3K je založen na kooperaci aktérů turismu, koordinace aktivit a to propojuje vzájemná komunikace. Spojení těchto principů můžeme také nazvat jako „meziorganizační rovnováha“ a můžeme jí dosáhnout vysoce koordinovanou spoluprací jednotlivých aktérů cestovního ruchu, která je založena na normativním konsenzu a vzájemném respektu. Destinační management je často formulován jako nejvyzrálejší forma řízení cestovního ruchu, protože destinace je vlastním produktem a také konkurenční jednotkou, a proto je třeba ho řídit strategickým způsobem jako jakýkoliv jiný subjekt. Uplatňování destinačního managementu směřuje k dosažení udržitelného rozvoje cestovního ruchu a ke konkurenceschopnosti dané destinace. Uskutečňováním základních principů destinačního managementu dochází k efektivnosti řízení dané destinace, které dále přispívají například k systematickému, vyrovnanému a celkovému rozvoji, zlepšení komunikace mezi aktéry, posílení efektivního marketingu, zlepšení podpory od místních obyvatel, optimální využití přírodních a kulturních zdrojů nebo například zvýšení kvality turistických produktů. Pokud v dané destinaci chybí spolupráce a dobrá vzájemná komunikace, může dojít k dezorganizaci, odcizení a dysfunkci, což může směřovat k neefektivnosti. (Holešinská, 2012, s. 59-60)

3.5 Veřejná podpora cestovního ruchu

Veřejná podpora je přímo nebo nepřímo poskytovaná státem, konkrétně ze státních finančních prostředků, ale může být poskytnuta také zprostředkujícím subjektem, který jedná na základě svěřených pravomocí. Za veřejné prostředky můžeme označit finance ze státních rozpočtů a fondy, které spadají pod orgány veřejné správy. V českém právním prostředí může být příjemcem fyzická či právnická osoba, sdružení a seskupení osob bez právní subjektivity a orgány veřejné správy. Veřejná podpora může být prováděna v různých formách a mezi nejčastější formy patří přímé dotace, daňové úlevy, navyšování základního kapitálu, státní záruky, privatizace za zvýhodněnou cenu, úvěry, půjčky a promíjení plateb sociálního a zdravotního pojištění. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012)

Veřejná podpora může zvýhodnit jeden určitý podnik vůči dalším a dochází k tomu tehdy, kdy podpora snižuje náklady, které by při normálním provozu musel příjemce zaplatit ze

svého rozpočtu. Lze tedy říci, že poskytnutí veřejné podpory může určitým způsobem narušit hospodářskou soutěž, protože příjemce podpory posílí oproti jeho konkurentům. Aby nedocházelo k ohrožení hospodářské soutěže, je poskytování veřejné podpory striktně regulováno Evropskou unií. Při udělení veřejné podpory neslučitelné s vnitřním trhem, je poskytovatel i příjemce vystaven riziku navrácení podpory. (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012)

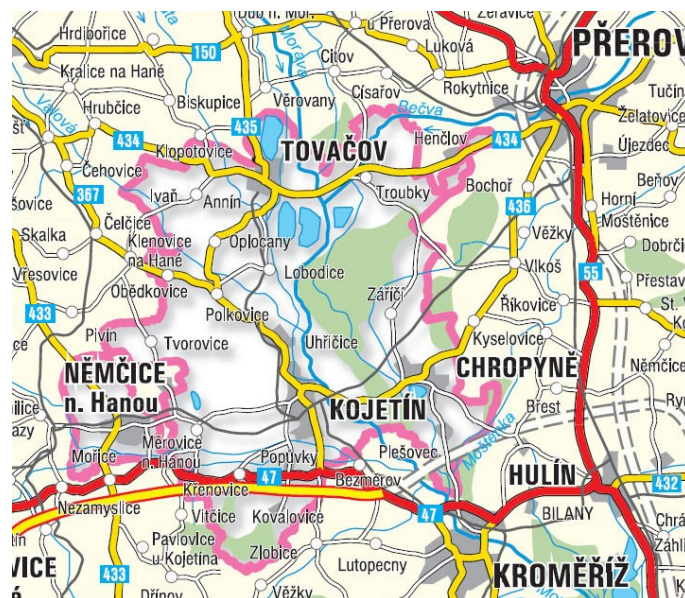
II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ

Mikroregion Střední Haná vznikl jako dobrovolný svazek obcí roku 1999 a patří mezi největší mikroregiony kraje i v regionu Střední Moravy. Jedná se převážně o venkovský region, ve kterém nedominuje žádné město, je aktivní a přirozeným mikroregionem. Vznikl za účelem spojení kulturních, historických tradic, geografické blízkosti, ale také k řešení společných problémů, efektivnějšího čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu i z fondů Evropské unie. Spádovými centry mikroregionu Střední Hané jsou města Kojetín, Tovačov a Němčice nad Hanou, a to jak z hlediska pracovních příležitostí, podnikání, tak z hlediska sociálního vybavení, služeb, školství, zdravotní a sociální péče, sportovní a kulturních příležitostí. (Vznik mikroregionu, © 2019)

Svazek obcí mikroregionu má několik hlavních společných oblastí: rozvoj samosprávy obcí, rozvoj technické infrastruktury v obcích, vzájemné řešení problematiky životního prostředí, řešení dopravní obslužnosti v obcích, rozvoj cestovního ruchu a venkovské turistiky včetně marketingu, zpracování nabídkových produktů a například společná příprava mikroregionálních projektů. (Vznik mikroregionu, © 2019)

Z oblasti cestovního ruchu může mikroregion Střední Haná nabídnout několik kulturních památek, přírodních atraktivit, ale také vhodné klimatické podmínky k celoroční rekreaci, lesy, rozšiřující se síť cyklostezek, společenské a kulturní akce.

Obrázek 1. Vymezení mikroregionu Střední Haná (Zdroj: Analýza mikroregionu Střední Haná a představení jednotlivých obcí, 2004)

4.1 Horizontální poloha

V současné době mikroregion tvoří 3 města – město Kojetín, Tovačov a Němčice nad Hanou a 11 obcí – Ivaň, Křenovice, Lobodice, Měrovice nad Hanou, Obědkovice, Oplocany, Polkovice, Stříbrnice, Troubky, Uhřičice a Zářičí. V mikroregionu žije k 31. 12. 2018 celkem 17 605 obyvatel. (ČSÚ, 2019)

Tabulka 1 Vymezení obcí mikroregionu Střední Haná dle krajů a okresů (ČSÚ 2019, vlastní zpracování)

Kraj	Okres	Obec
Olomoucký	Prostějov	Němčice nad Hanou, Ivaň, Obědkovice
	Přerov	Kojetín, Tovačov, Křenovice, Lobodice, Měrovice nad Hanou, Oplocany, Polkovice, Stříbrnice, Troubky, Uhřičice
Zlínský	Kroměříž	Zářičí

Dle *Tabulky 1* se mikroregion Střední Haná rozkládá na území Olomouckého a Zlínského kraje a spadá do tří okresů, konkrétně do okresu Přerov, Prostějov a Kroměříž. Většina obcí se nachází v okrese Přerov, a to celkem deset obcí. V okrese Prostějov leží celkem tři obce a v okrese Kroměříž jedna obec.

V rámci Olomouckého kraje spadá mikroregion Střední Haná do turistického regionu Střední Moravy tvořeného z okresu Olomouc, Prostějov, Přerov a část Šumperku. Region Střední Morava se dále člení na dvanáct turistických lokalit, z nichž je jednou Střední Haná. Tento region z hlediska infrastruktury je velmi dobře dostupný, a to jak silniční, tak železniční dopravou, protože střed Moravy se nachází na významných silničních a železničních koridorech. (Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2014-2020, 2013)

Mikroregion leží v rovinaté krajině a prochází zde tok řeky Moravy s přítokem Bečvy, Volavy a Hané. Nejnižším bodem mikroregionu je při břehu řeky Moravy před jejím vyústěním do Zlínského kraje u Kojetína, konkrétně 191 m. n. m. Nejvyšším bodem je položený jižní výběžek v lese Doubravka ve výšce 350 m. n. m., které se nachází v podhůří Chři-

bů u Křenovic. Typickou krajinnou pro mikroregion jsou obdělávána pole, charakteristickou svou rovinností a rozlehlostí. Větší část také zabírají lužní lesy, které se táhnou v nivě řeky Moravy od Tovačova a Troubek po Chropyni a Kroměříž. (Jiří Šírek, 2018, s. 3)

4.2 Obyvatelstvo

V jednotlivých obcích mikroregionu Střední Haná žilo k 31. 12. 2018 celkem 17 605 obyvatel. Z toho 60 %, to je 10 569 obyvatel žije ve spádových městech mikroregionu (Kojetín, Němčice nad Hanou a Tovačov). Následující *tabulka 2* zobrazuje vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Střední Haná v letech 2014 až 2018. V *tabulce 2* lze tedy vidět, že v posledních pěti letech vývoj počtu obyvatel má klesající charakter, a to konkrétně o 226 obyvatel. Z jednotlivých obcí největší úbytek zaznamenalo spádové město Kojetín, ve kterém počet obyvatel za posledních pět let klesl o 126.

Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Střední Haná v letech 2014 až 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování)

Obec	2014	2015	2016	2017	2018
Ivaň	494	498	499	479	487
Kojetín	6 229	6 176	6 169	6 167	6 103
Křenovice	427	416	433	432	427
Lobodice	739	734	739	746	748
Měrovice nad Hanou	683	669	695	701	703
Němčice nad Hanou	1 976	1 979	2 002	2 009	1 999
Obědkovice	281	281	280	275	286
Oplocany	326	321	308	311	314
Polkovice	499	503	501	507	503
Stříbrnice	270	272	279	282	285
Tovačov	2 544	2 514	2 483	2 475	2 467
Troubky	2 082	2 045	2 039	2 024	2 043
Uhřičice	571	579	543	534	524
Záříčí	710	698	688	688	716
Celkem	17 831	17 686	17 658	17 630	17 605

Věková struktura obyvatelstva v *tabulce 3* je rozdělena do tří základních kategorií: 0-14 let, 15-64 let a poslední 65 let a více. V rámci mikroregionu Střední Haná největší část zastupuje skupina ve věku 15-64 let, a to konkrétně 64 % z celkového počtu obyvatel k 31. 12. 2018. Ve většině obcí je věková skupina 65 let a více vyšší než 0-14 let, a tím se potvrzuje demografické stárnutí obyvatelstva i v mikroregionu Střední Haná.

U věkové struktury se dále porovnává ekonomicky produktivní (aktivní) a neaktivní část obyvatelstva pomocí indexu ekonomického zatížení, který zobrazuje kolik dětí ve věku 0-14 let a osob ve věku 65 let a více připadá na 100 osob ve věku 15-64 let. (Index ekonomického zatížení, 2009) V mikroregionu Střední Haná index ekonomického zatížení činí 55,3. Číslo tedy vyjadřuje, že na 100 ekonomicky produktivních lidí připadá 55 neaktivních osob.

Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva Střední Haná k 31. 12. 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování)

	Počet obyvatel	Průměrný věk	Základní věkové skupiny		
			0-14 let	15-64 let	65 let a více
Ivaň	487	43	87	291	107
Kojetín	6 103	42,5	964	3 949	1 190
Křenovice	427	44,2	51	285	91
Lobodice	748	41,8	115	505	128
Měrovice nad Hanou	703	39,2	142	440	121
Němčice nad Hanou	1 999	43	303	1 263	433
Obědkovice	286	38,9	59	180	47
Oplocany	314	43,2	50	186	78
Polkovice	503	42,1	78	333	92
Stříbrnice	285	40	61	164	60
Tovačov	2 467	42,8	366	1 601	502
Troubky	2 043	44	293	1 334	416
Uhřičice	524	46,1	65	337	122
Záříčiči	716	44,1	101	465	150
Celkem	17 605	42,5	2 735	11 333	3 537

Vzdělanostní úroveň obyvatel nad 15 let v *tabulce 4* je v rámci procentuálního vyjádření mikroregionu Střední Haná a Olomouckého kraje téměř stejná. Nejvíce osob v mikroregionu zastupují lidé s vyučením či střední odbornou školou bez maturity, a to konkrétně 34 %. Necelých 19 % jsou lidé s úplným středním vzděláním s maturitní zkouškou. V rámci Olomouckého kraje lidé s úplným středním vzděláním s maturitou, vyšším odborným vzděláním a nástavbou představují přes 26 %. Nejmenší počet osob má vysokoškolské vzdělání, konkrétně 5,75 % v rámci mikroregionu a 9,78 % v Olomouckém kraji.

Tabulka 4 *Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu Střední Haná v roce 2011 (RISY – SLDB 2011, vlastní zpracování)*

	Mikroregion	%	Olomoucký kraj	%
Obyvatelé celkem	18 070	100	628 427	100
Obyvatelstvo 15leté a starší	15 426	85,37	538 029	85,62
Bez vzdělání, základní vč. neukončeného	3 307	18,30	102 018	16,23
Vyučení a střední odborné bez maturity	6 153	34,05	190 683	30,34
Úplné střední s maturitou	3 398	18,80	164 990	26,25
Vyšší odborné a nástavbové	459	2,54		
Vysokoškolské	1 039	5,75	61 480	9,78

Podíl nezaměstnaných osob (*tabulka 5*) v mikroregionu Střední Haná má klesající charakter. V roce 2014 byl podíl nezaměstnaných osob více než dvojnásobný oproti roku 2018. V porovnání s Olomouckým krajem nebo Českou republikou zůstává stále vyšší. Z jednotlivých obcí mikroregionu i v rámci celého Olomouckého kraje má nejvyšší procento obec Měrovice nad Hanou. V roce 2018 se jedná o téměř trojnásobek ve srovnání s podílem nezaměstnaných v celém mikroregionu. Mezi obce s nejnižším podílem nezaměstnaných osob v roce 2018 patří Němčice nad Hanou a Troubky, které jsou pod hodnotou i v rámci celé České republiky. V roce 2018 je podíl nezaměstnaných osob v mikroregionu 4,7 %. Tuto hodnotu přesahují pouze dvě obce, a to Měrovice nad Hanou a Uhřičice.

Tabulka 5 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v mikroregionu Střední Haná za období 2014 až 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování)

Obec	2014	2015	2016	2017	2018
Ivaň	9,3	5,2	4,9	2,2	3,7
Kojetín	11,7	9,2	8	6,3	4,4
Křenovice	8,1	6,2	5,3	4,4	4,5
Lobodice	12,2	11,3	8,1	5,1	4,4
Měrovice nad Hanou	21	19,4	15,3	16,7	12,8
Němčice nad Hanou	4	2,9	2,7	2,4	2,2
Obědkovice	12,4	8,3	7,2	8	3,5
Oplocany	11,5	12,1	8,6	4,2	4,3
Polkovice	10,4	9,3	6,5	4	4,6
Stříbrnice	12,3	14,7	12,6	9,2	4,3
Tovačov	9,4	8,1	6	5,3	4,3
Troubky	7,7	5,5	4,9	4,2	2,6
Uhřetice	10,5	7,7	6,5	7,3	6,1
Záříčí	10,5	10,2	8,5	6,6	4,2
Mikroregion	10,8	9,3	7,5	6,1	4,7
Olomoucký kraj	8,8	7	5,9	4,3	3,4
Česká republika	7,5	6,2	5,2	3,8	3,1

5 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU NA ÚZEMÍ MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ

V následujících kapitolách jsou popsány předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná z hlediska přírodních, kulturně-spoločenských a infrastrukturních předpokladů. Jak již bylo zmíněno, předpokladem rozvoje se rozumí faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu pomocí selektivních, lokalizačních a realizačních předpokladů. (Hrala, 2013, s. 13)

5.1 Přírodní předpoklady cestovního ruchu

Mikroregion Střední Haná se rozprostírá v rovině až pahorkovité krajině, kterým protéká řeka Morava se svými přítoky Bečvou, Volavou a Hanou. Z každé strany je Střední Haná obklopena vrchovinami a pohořími – na severovýchodě Jeseníky, na západě Zábřežskou a Drahanskou vrchovinou, na jihu Chřibů a na jihovýchodě Hostýnskými vrchy.

Velkou část území zabírají plochy orné půdy, převážně na západní straně mikroregionu. V oblasti je velmi málo lesních ploch, ale přesto zabírají zhruba pětinu území. Převážně jde o lužní lesy, které leží mezi Tovačovem, Kojetínem a Kroměříží. Na jižním okraji mikroregionu, nejsevernější oblast Chřibů, leží lesní typ doubrava. (Šírek, 2017, s. 44)

5.1.1 Národní přírodní rezervace

Národní přírodní rezervace je menší území s mimořádnými přírodními hodnotami s přirozeným reliéfem a s typickou geologickou stavbou vázány na významné ekosystémy. (Maloplošná Chráněná území v Olomouckém kraji, 2012)

Zástudánčí se nachází u soutoku Moravy a Bečvy, blízko obce Tovačov. Jedná se o lužní les s charakteristickou flórou a faunou o rozloze přibližně 100 hektarů. Hlavní podstatou lužního lesu jsou pravidelné jarní záplavy, které velkým množstvím vody zásobují lužní porosty živinami a vláhou. Zástudánčí je zařazeno mezi mokřady nadregionálního významu. (Maloplošná Chráněná území v Olomouckém kraji, 2012)

5.1.2 Významné krajinné prvky

Významným krajinným prvkem je ekologicky, esteticky nebo geomorfologicky hodnotná část krajiny, která vytváří její typický vzhled a přispívá k udržení její stability. (Koncepte ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje, 2017)

Včelínské louky jsou přírodní památkou nacházející se blízko města Kojetín na ploše přibližně 31 hektarů. Jsou zde chráněna luční společenstva a mokřadní plochy, na které se vážou ohrožené druhy rostlin a živočichů, například motýl modrásek bahenní. (Koncepte ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje, 2017)

Křenovská louka je dalším významným krajinným prvkem z okolí Kojetína, konkrétně u obce Křenovice o výměře zhruba 46 hektarů. (Koncepte ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje, 2017)

Dubová alej v Tovačově, které se také říká zámecká alej spojuje Tovačovská jezera s rybníkem Kolečko, tovačovským zámekem a Hradeckým rybníkem. Mohutné duby, některé dosahují i stáří 500 let, jsou domovem mnoha rostlin a živočichů, převážně hmyzu, brouků a motýlů závislých na dubovém dřevě. Dubovou alejí prochází cykloturistická trasa Moravská stezka, která vede z Olomouce a pokračuje směrem do Kroměříže. (Leon Bouchal, 2016, s. 118)

Dalším významným krajinným prvkem v mikroregionu je **Remízek u družstva**. Jde o listnatý remízek v západní části obce Ivaň. (Územní studie krajiny správního obvodu obce s rozšířenou působností Prostějov, 2018)

5.1.3 Vodstvo

Mikroregionem Střední Haná protéká několik řek, z toho nejdůležitější je řeka Morava. Dalšími hlavními toky je řeka Bečva, Valová a Haná. Území Střední Hané spadá hydrologicky do povodí řeky Moravy, která protéká středem mikroregionu. (Popis oblasti povodí, ©2009)

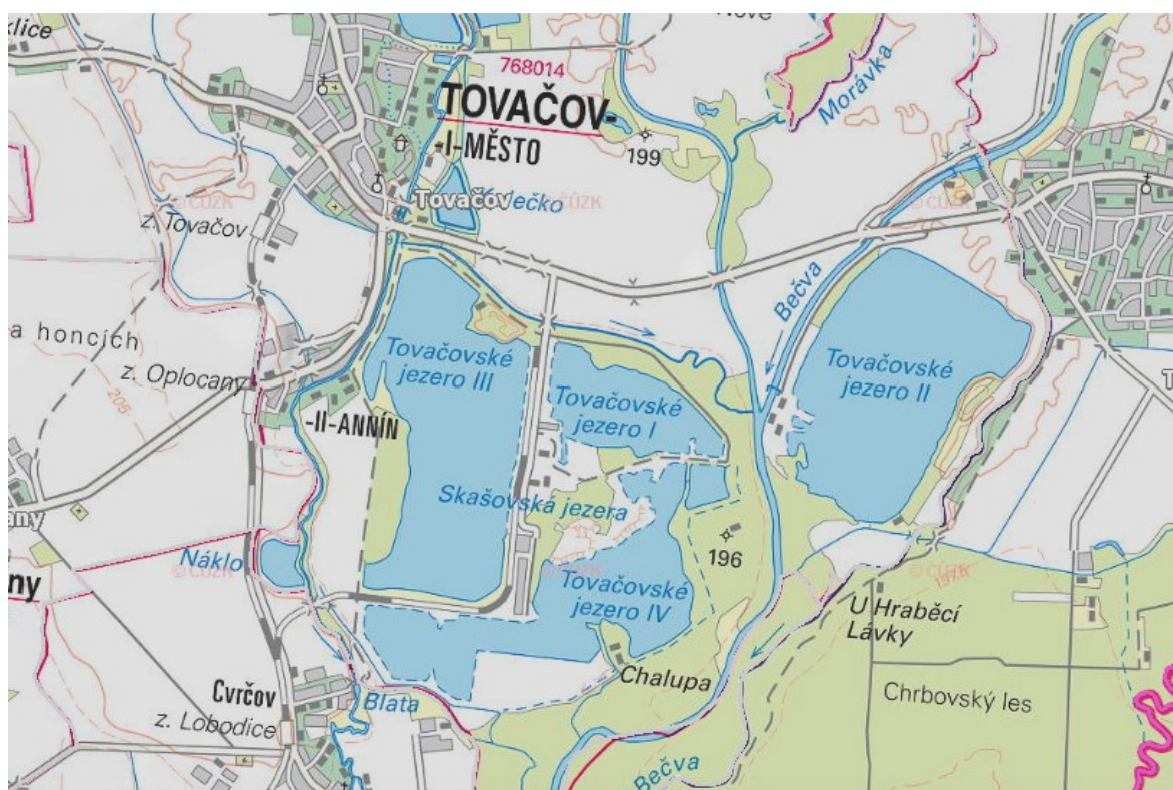
Řeka Morava pramení v obci Dolní Morava pod vrcholem Kralického Sněžníku. Protéká oblastí Moravy, přes města Litovel, Olomouc, Kojetín, Kroměříž a dál pokračuje do Rakouska. Do Moravy se vlévá řeka Valová a Haná, která je jejím druhým nejdelším přítokem. **Řeka Bečva** je nejdelším přítokem řeky Moravy. Soutok Moravy a Bečvy se nachází mezi obcemi Tovačov a Troubky. Bečva vzniká soutokem Vsetínské (Horní Bečvy) a Rožnovské Bečvy (Dolní Bečvy) ve Valašském Meziříčí a obě řeky pramení v Beskydech.

Tovačovské rybníky a jezera jsou navštěvovány rybáři, ornitologickými spolky a v letních měsících jsou cílem nadšenců vodních sportů a koupání.

Zakladatelem tovačovských rybníků je významný držitel panství a zámku Jan Tovačovský z Cimburka. Celkem se v okolí Tovačova nachází čtyři – Hradecký, Kolečko, Křenovský a

Náklo. Hradecký rybník je z těchto čtyř největší. Jeho rozloha je 154 ha a je rozdělen hrázi na čtyři samostatné vodní plochy. Vyskytuje se zde velké množství ptáků, a proto patří k vyhledávané ornitologické lokalitě, kde bylo zaznamenáno více než 302 druhů ptáků. Hradecké rybníky patří společnosti Rybářství Tovačov, která je největším producentem kaprů na Moravě a každý rok v říjnu pořádají slavnostní výlov rybníka, na který do města přijíždí tisíce návštěvníků. (Bouchal, 2016, s. 116-117)

Tovačovská jezera jsou situována jihovýchodně od města, blízko soutoku řeky Moravy a Bečvy. Celková rozloha jezer činí přes 400 ha a probíhá zde těžba šterkopísku. Jezera tvoří čtyři samostatné vodní plochy. (Bouchal, 2016, s. 117)

Obrázek 2. Poloha Tovačovských jezer. (Zdroj: Mapy, ©2010-2018)

Obrázek 2 – Obrázek zachycuje rozložení Tovačovských jezer. Jezero I je významnou zásobárnou pitné vody pro široké okolí a je zde vyhlášeno I. pásmo hygienické ochrany. Jezero II leží blízko obce Troubky a je tedy nazváno jako Troubecké. Jezero III je pojmenováno po obci Annín a je největším jezerem, které je čteně navštěvováno rybáři z celé České republiky. Jezero IV se jmenuje Skašovské a nachází se zde Jacht klub Tovačov, který je v letních měsících navštěvován příznivci jachtingu. (Bouchal, 2016, s. 117)

V Kojetíně nebo v jeho okolí nalezneme celkem čtyři rybníky – Pod Hrází, Jordán, Přední a Zadní rybník.

Další zajímavostí v mikroregionu je tzv. **Sifon** u Uhřetic, který řeší překřížení dvou řek – Valová a mlýnský náhon. Mohutnější mlýnský náhon podtéká pod řekou Valovou a patří k jedinému takovému vodnímu křížení v České republice a jednomu ze dvou v Evropě. (Křižovatka řek – Sifon v Uhřeticích, ©2007-2019)

5.1.4 Klimatické podmínky

Střední Haná leží v jižní části Olomouckého kraje, v okrese Přerov, Prostějov a Kroměříž a zařazuje se do teplého podnebního pásu. Počet letních dnů se zde pohybuje v rozmezí 50 až 70, počet mrazových dnů 100 až 110. Průměrná teplota v lednu je -2 až -3 a průměrná teplota v červenci 18 až 19 stupňů celsia. Celková roční průměrná teplota se pohybuje v rozmezí 8 až 9 stupňů celsia. Roční průměrný úhrn srážek 500 mm až 700 mm. (Quitt, 1971)

Mikroregion se nachází v oblasti, kde převládá výrazné až extrémní sucho. V současné době odchylka od obvyklé zásoby vody v půdě se pohybuje od -40 mm do -80 mm, což je velmi výrazný úbytek. Na tomto území je tedy pravděpodobná ztráta výnosů z hlavních plodin a střední poškození suchem. (Aktuální stav sucha, ©2019)

5.1.5 Fauna a flóra

Fauna a flóra je v oblasti mikroregionu velmi pestrá, neboť se zde nachází národní přírodní rezervace Zástudánčí, kde se vyskytuje několik chráněných ptáků a vzácných dřevin. Na tovačovských jezerech a rybnících se vyskytuje velké množství ptáků, a proto jsou každoročně navštěvována ornitologickými spolky.

Fauna

Na tovačovských rybnících nalezneme přesně 302 druhů ptáků, z toho okolo sta na nich hnízdí. Převážně jde o významné druhy hnízdících v rákosinách, jako je husa velká, bukáček malý, moták pochop, racek chechtavý, sýkořice vousatá a další druhy. V době tahu se zde vyskytuje velké množství vodních ptáků, konkrétně tisíce racků chechtavých, stovky racků bělohavých, čejek chocholatých, volavek bílých a popelavých. Výjimečně na rybníky přiletí i vzácnější druhy, které se objevily na území České republiky poprvé. (Bouchal, 2016, s. 116-117) Dále zde byl zaznamenán výskyt bobra evropského. Z ichtyologického průzkumu vyplývá, že v tovačovských jezerech se vyskytuje celkem 32 druhů ryb, z toho k nejvýznamnějším patří kapr, štika, candát, okoun, cejn, jelec a sumec. V dubové aleji pod

zámkem v Tovačově je zaznamenán výskyt některých druhů hmyzu, převážně brouků a motýlů, kteří jsou závislí na dubovém dřevě. (Program rozvoje města Tovačova, 2018)

Také Zástudánčí je významná lokalita pro migraci a hnízdění ptáků, ve které žije typická fauna lužních lesů. V Zástudánčí bylo zaznamenáno 174 druhů ptáků, z toho zde okolo 80 druhů hnízdí. Hnízdí tu například chráněný ledňáček říční, včelojed lesní, kulík říční, moudivláček lužní a další. (Maloplošná Chráněná území v Olomouckém kraji, 2012)

Flóra

Jak již bylo zmíněno, v mikroregionu zabírají přibližně pětinu území lužní lesy. V oblasti Zástudánčí jsou při povodních pravidelně zaplavovány topolové jaseniny, které přecházejí ve společenstvo jilmových luhů s dubem letním a habrem obecným. Dále se zde vyskytuje topol černý, jilm habrolistý a jasan úzkolistý. Ze vzácnějších bylin zde nalezneme starček poříční, nadmutici bobulovitou, šachor hnědý a áron karpatský. (Maloplošná Chráněná území v Olomouckém kraji, 2012)

Na tovačovských jezerech mezi nejčastější dřeviny patří dub, jasan, olše, lípa, osika a jilm. V dubové aleji, ve které se nachází i staleté duby, bylo zjištěno přes 260 druhů hub, z nichž je několik velmi vzácných. (Program rozvoje města Tovačova, 2018)

5.2 Kulturně-společenské předpoklady cestovního ruchu

Z pohledu cestovního ruchu není mikroregion Střední Haná výraznou destinací, ale přesto nabízí velké množství historických památek, tradic a kultury. Dominantní památkou celého mikroregionu je zámek v Tovačově, který se pyšní vysokou věží.

Spádová města mikroregionu (Kojetín, Němčice nad Hanou a Tovačov) se zaměřují každé na jiný předpoklad cestovního ruchu. Město Kojetín se zaměřuje především na židovské památky a sport. Město Tovačov svou činnost soustřeďuje na kulturní památky a historické dědictví. A město Němčice nad Hanou se zaměřuje především na lidové tradice a zvyky.

5.2.1 Ubytovací a restaurační předpoklady

Ubytovacích zařízení je v mikroregionu nedostatek, a to převážně z toho důvodu, že cílová skupina návštěvníků cestovního ruchu jsou zejména lidé z blízkého okolí.

Tabulka 6 - Ubytovací zařízení v mikroregionu Střední Haná (Stravování ©2019, vlastní zpracování)

Název	Město	Druh	Počet lůžek	Doplňkové služby
Maďarská Bašta	Kojetín	penzion	16	restaurace
Pivovarský Hotel	Kojetín	hotel	50	restaurace, společenská místnost, dětský koutek, bazén
Western steak house	Kojetín	penzion	20	restaurace, úschovna kol, venkovní prostor
Hanácký dvůr	Polkovice	penzion	16	restaurace, hipoturistika
Penzion Klárka	Tovačov	penzion	26	venkovní prostor, restaurace
Ubytovna „Nagáno“	Troubky	ubytovna	50	
U Kryštofa	Záříčí	penzion	17	venkovní prostor, restaurace, konferenční a společenská místnost

Tabulka 6 znázorňuje jednotlivé ubytovací zařízení, včetně doplňkových služeb a počtu lůžek. V mikroregionu se nachází jeden hotel, šest penzionů, které jsou vybaveny restauracemi a jedna ubytovna v obci Troubky. Pivovarský Hotel ve městě Kojetín je jediným hotelem na území mikroregionu s celkem padesáti lůžky. Vybavenost hotelu je nejlepší ze všech ubytovacích zařízení v mikroregionu, protože hotel má vlastní bazén, společenskou místnost, restauraci a každý pokoj je vybaven televizí a minibarem. Dále se ve městě Kojetín nachází dva penziony. Oba tyto penziony jsou vybaveny restauracemi. Z penzionů má největší kapacitu penzion Klárka v obci Tovačov, který je umístěn v blízkosti oblíbených tovačovských jezer a v letních měsících tak často využíván. V roce 1997 byl přestavěn z mlýna na penzion s restaurací a další rozsáhlejší rekonstrukcí prošel v roce 2007. Velice oblíbeným penzionem v mikroregionu, převážně pro lidi, kteří chtějí být spojeni s venkovem a hipoturistikou je Hanácký dvůr. Penzion je zařízen s důrazem na koně a jezdectví ve stylu tradic Hané, který se nachází v bezprostřední blízkosti areálu s koňmi v obci Polkovice. Penzion U Kryštofa v obci Záříčí je velmi atraktivní pro svůj vzhled malého hradu a nabízí společné prostory, které tvoří velký rytířský sál s krbem.

Restauračními zařízeními je mikroregion vybaven o něco lépe než ubytovacími. Je zde několik restaurací, hostinců a jedna pizzerie, ale chybí restaurace na vyšší úrovni.

Tabulka 7 - restaurační zařízení v mikroregionu Střední Haná podle obcí (Stravování, ©2019, vlastní zpracování)

Město	Restaurace	Hostinec	Tematické stravovací zařízení
Kojetín	Restaurace U Jordánu Restaurace Na Hrázi Restaurace Morava Western steak house Maďarská Bašta Restaurace Pivovarského Hotelu	Hospůdka Košík Hospůdka U Davida	Pizzerie U Dostálů Bowling City
Němčice nad Hanou	Restaurace a pivnice Zátíší Restaurace u Slona Restaurace Šejkr Bar		Přerovská pivnice
Polkovice	Hanácký dvůr		
Tovačov	Restaurace Klárka Restaurace U Tří Králů	Hostinec Na Lapači	Vinárna ESKO
Záříčí	Restaurace U Kryštofa		

Tabulka 7 znázorňuje restaurační zařízení v hlavních obcích cestovního ruchu v mikroregionu Střední Haná, které jsou seřazeny v abecedním pořadí dle obcí. Nejvíce restaurací nalezneme ve městě Kojetín, a to z toho důvodu, že je největším městem mikroregionu. Restaurace Na Hrázi v Kojetíně je zaměřená především na grilované speciality, které jsou velmi oblíbené jak mezi občany města Kojetína, tak i u lidí z okolních obcí. (Stravování, ©2019) Celkem v mikroregionu nalezneme 13 restaurací, 3 hospody a 4 tematické stravovací zařízení.

5.2.2 Kulturní památky

Mikroregion je bohatý na památky a jeho dominantou je tovačovský zámek. Menší zámečky se zachovaly v obci Polkovice a Kovalovice u Kojetína. V mikroregionu Střední Haná lze spatřit celkem devět kostelů, devatenáct kaplí, deset božích muk, necelých padesát soch a přes sto křížů. Dále je v oblasti několik necírkevních památek – židovské památky v Kojetíně a Tovačově, žudry v Němčicích nad Hanou a v Lobodicích. (Šírek, 2017, s. 40)

V této kapitole jsou popsány nejvýznamnější kulturní památky v mikroregionu Střední Haná.

Renesanční zámek v Tovačově byl postaven ve 2. polovině 11. století, jako útočiště lovců a později sloužil jako vodní tvrz. Zámek dominuje 96 m vysokou věží, pojmenovanou jako „Spanilá věž“ a vstupním renesančním portálem označovaným za nejstarší renesanční památku severně od Alp. Konečnou proměnu z vodní tvrže na renesanční zámek provedli Pernštejní. Zámek se také pyšní raně barokní kaplí a schodištěm ve vídeňském stylu. (Šírek, 2009, s. 88-89)

Mezi další kulturní památky v Tovačově lze zařadit **měšťanské domy** na Náměstí a v ulici Cimburkova. Náměstí v Tovačově patří k nejstarším v českých zemích a jeho dominantou je budova radnice s renesančním portálem. Měšťanské domy s podloubími vytvořily typický styl tovačovského náměstí a dodnes jsou zachovalé u sedmi domů. Uprostřed tovačovského náměstí se nachází socha sv. Václava. (Program rozvoje města Tovačova, 2018)

Pomníky **Bitvy u Tovačova**, jako připomínkou prusko-rakouské války z roku 1866 jsou postaveny v místech, kde probíhaly nejtěžší boje a ve které padlo přes 500 vojáků z obou válčících stran. Největším dochovaným pomníkem bitvy je kamenná mohyla s pískovcovým katafalkem a vojenskými emblémy, který na čelní straně disponuje mramorovou deskou se jmény padlých vojáků z rakouské strany. (Program rozvoje města Tovačova, 2018)

Židovské památky v Kojetíně připomínají osudy židovské komunity, která zde bydlela zřejmě již od poloviny 15. století až do roku 1942, kdy byli odvezeni do koncentračních táborů a židovská obec zde zanikla. Jednou z významných židovských památek je **Židovská synagoga**, která patří k nejstarším stavbám na Moravě. Dokladem stáří synagogy může být podlaha, která se nachází pod úrovní okolního terénu, hlavní vstup do modlitebny je umístěn v boční severní stěně a dalším prvkem starobylosti je vnější samostatný vstup na ženskou galerii. Vedle synagogy stojí **Rabínský dům** neboli židovská škola a **židovský hřbitov**, kde se nachází přes 600 náhrobků. Připomínkou existence Židů v Kojetíně je také bývalá Židovská ulice, dnes Husova, se zachovalým obloukovým půdorysem. Dále v budově vzdělávacího a informačního centra byl zřízen tzv. židovský koutek, kde je zmapována historie kojetínských Židů včetně fotografií a exponátů. (Šírek, 2010, s. 22)

V obcích mikroregionu se nachází dva **hanácké žudry**, tedy domy s venkovními klenbami a třemi vchody typickými v oblasti Hané. První lze spatřit v obci Lobodice, který pochází

ze 17. století. Druhý hanácký žudr je v Němčicích nad Hanou, kde je součástí historického jádra města. (Šírek, 2010, s. 27-32)

Mezi významné církevní památky můžeme zařadit například **farní kostel Nanebevzetí Panny Marie** v Kojetíně, který patří zřejmě k nejstarším kostelům na území Moravy. Průčelí kostela je zdobeno raně barokním portálem, který nese renesanční prvky. Na Masarykově náměstí v Kojetíně je dominantou **Mariánský morový sloup** s dvěma barokními sochami. **Farní kostel sv. Bartoloměje** je dominantou obce Polkovice, který je postaven v novogotickém slohu. Dále v obci Polkovice lze nalézt nejstarší a nejhodnotnější sloupovou boží muku v celém mikroregionu. **Kostel sv. Maří Magdalény** se nachází v obci Němčice nad Hanou a zajímavostí je, že věž se zvony stojí odděleně ve vzdálenosti 6 metrů od kostela. **Farní kostel sv. Václava** v Tovačově, který je postaven v barokním stylu. Vzácná je dřevěná socha „Tovačovské madony“, která pochází z 2. poloviny 14. století a dnes je umístěna v arcibiskupském muzeu v Olomouci. (Šírek, 2009, s. 22-90)

5.2.3 Tradice a kultura

Střední Hanou reprezentují převážně tradiční kroje, které lze vidět převážně při slavnostních chvílích, jako jsou hodové oslavy, hanácké bály a další zajímavé kulturní akce. (Šírek, 2017, s. 38) Kroj nese znaky úrodného rovinatého kraje, ve kterém se odráží tradiční barevnost, okázalost, bohatství a občas furiantství. Dominantou hanáckého kroje je velké množství výšivek určující jeho estetickou hodnotu, která je dána druhem, provedením vyšívací techniky a ornamentální strukturou barevnou i tvarovou. (Kouzlo hanáckého kroje, © 2015)

O zábavu a kulturu ve městě Tovačov se stará několik spolků a organizací, které pořádají různé kulturní akce. Mezi nejpopulárnější patří Tovačovské fěrtóšek, pálení čarodějnic, májové oslavy, noční prohlídky zámku, výlov Hradeckého rybníka, Svatováclavské hody nebo například Vánoce na zámku. (Program rozvoje města Tovačova, 2018) V Kojetíně je známou a nejvíce navštěvovanou kulturní akcí Kojetínské hudební léto a dále pak přehlídka amatérských divadelních souborů. V Němčicích nad Hanou je Hanácký divadelní máj a Hanácké slavnosti. (Mikroregion, ©2019)

5.2.4 Předpoklady pro hipoturistiku

Chov koní a hipoturistika se nachází v obci Polkovice v Hanáckém dvoře, kde je několik let věnována pozornost převážně anglickému ježdění. Lidé, kteří mají zájem o výuku jízdy

na koni, se mohou přihlásit do jezdeckého oddílu a stát se tak členy, nebo je možné po domluvě zajistit výcvik pod vedením cvičitele, popřípadě svezení s vodičem. Hanácký dvůr nabízí složit Zkoušku základního výcviku jezdce a každý rok pořádá několik jezdeckých akcí, včetně parkurových závodů. (Koně, © 2012)

Hanácký dvůr poskytuje od roku 2010 hiporehabilitační služby pro zdravotně znevýhodněné klienty a je členem České hiporehabilitační společnosti, která má za cíl prosazovat a udržovat odborné realizování metody hiporehabilitace. V současné době jsou v Hanáckém dvoře dva koně, kteří složili specializační zkoušku a byla jim udělena Licence pro zařazení do hiporehabilitace, konkrétně hipoterapie a aktivity s využitím koní. (Hiporehabilitace, ©2012)

5.2.5 Geocaching

V mikroregionu Střední Haná lze najít několik tzv. schránek keš, které jsou schovávány na turisticky zajímavých místech. V okolí města Tovačova je těchto schránek ukryto hned několik a nazváno jako procházka okolím Tovačova. Během této procházky účastníci poznají významné památky a tovačovské rybníky či jezera. Další schránky můžeme najít například u významných památek v Kojetíně, ale také na polních cestách mezi jednotlivými obcemi mikroregionu. (Geocaching, ©2019)

5.2.6 Wellness

Na území mikroregionu není služba wellness obsažena v některém z hotelů, ale tuto službu můžeme využít ve specializovaných zařízeních v Kojetíně. Prvním je rehabilitace Kojetín – Leona Deuschelová nabízí zdravotní, relaxační a zároveň i sportovní zařízení, včetně masáže, perličkové koupele, parafinové zábaly a další procedury. Druhým zařízením je Na statku v Kojetíně, kde se nachází fitness, wellness a solárium. Pokud by účastníci cestovního ruchu měli zájem o wellness služby, mohou tedy využít tyto dvě zařízení v Kojetíně.

5.3 Infrastrukturní předpoklady cestovního ruchu

Analýza mikroregionu Střední Haná rozděluje dopravní infrastrukturu na čtyři základní prioritní oblasti – kvalitní dopravní infrastrukturu, regenerace veřejných prostor v obcích, eliminace environmentálních rizik a ochrana přírody a vyhovující úroveň technické infrastruktury a dostatečná nabídka kvalitního bydlení.

5.3.1 Dopravní obslužnost

Ve větších obcích mikroregionu je stav dopravní infrastruktury příznivý, ale v menších obcích je stav poměrně horší. Mikroregion je z hlediska dopravní obslužnosti na relativně dobré úrovni, jak ze silniční, autobusové nebo železniční dopravy.

Silniční doprava

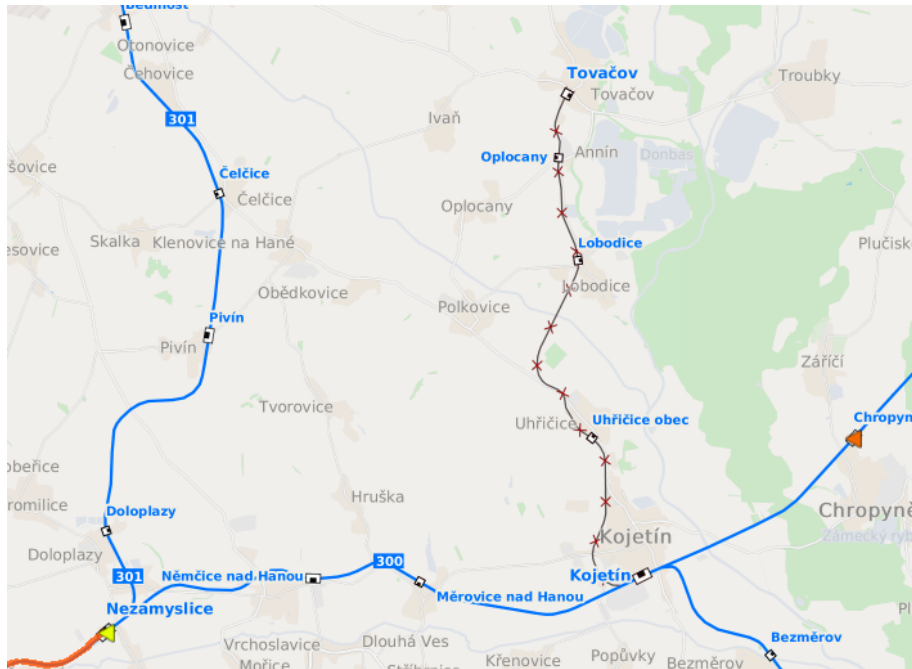
Mikroregionem prochází několik významných silnic II. třídy a dálnic. Dálnice D1 v blízkosti obcí Křenovice, Stříbrnice a Němčice nad Hanou, která spojuje Kroměříž s Brnem a pokračuje až do města Prahy. Krajských komunikací neboli silnic II. třídy v mikroregionu prochází celkem pět. Silnice II. třídy číslo 367, která vede obcemi Obědkovice, Polkovice, Uhřičice, Kojetín. Tato silnice II/367 spojuje město Prostějov a Tlumačov. Silnice II. třídy číslo 435 směřuje z Olomouce, přes Tovačov, Oplocany až do obce Polkovice. Silnice II. třídy číslo 434 vede z Bedihoště do Lipníka nad Bečvou a v mikroregionu prochází Tovačovem a Troubkami. Silnice II. třídy číslo 433 vede z Prostějova do města Morkovice-Slížany a táhne se přes Němčice nad Hanou a Uhřičice. V Kojetíně začíná silnice II. třídy číslo 436, která pokračuje do Doloplaz.

Autobusová dopravní dostupnost

V mikroregionu Střední Haná je velmi dobré autobusové spojení s okolními obcemi, okresy a regiony. Autobusová spojení jsou na území mikroregionu zajišťována společnostmi v okrese Přerov Vojtila Trans s.r.o., v okrese Prostějov FTL – First Transport Lines, a.s. a v okrese Kroměříž Krodos bus a. s.

Železniční spojení

I přesto, že se na území mikroregionu nachází pouze tři železniční stanice, je dopravní obslužnost z hlediska vlakového spojení na dobré úrovni.

Obrázek 3 - Železniční doprava v mikroregionu Střední Haná (České dráhy, a. s., ©2010, vlastní zpracování)

Obrázek 3 zachycuje železniční dopravní spojení uvnitř mikroregionu Střední Haná, konkrétně jím prochází regionálně významná jednokolejná trať č. 300 spojující Brno a Přerov. Významnější železničními uzly v blízkosti mikroregionu nalezneme ve městě Olomouc a Přerov, která dále pokračují do Prahy, Brna, Břeclavi, ale i do Ostravy.

Na obrázku 3 lze dále vidět, že železniční trať pro pravidelnou osobní přepravu z Kojetína, přes obce Uhřetice a Lobodice směřující do Tovačova byla z důvodu slabého využití zrušena. Tato trať je v současnosti používána pro nákladní dopravu místních firem a během kulturních akcí v Tovačově, či Kojetíně jezdí historické vlaky přepravující osoby.

5.3.2 Předpoklady pro cykloturistiku

Předpoklady pro cykloturistiku jsou velmi příznivé, neboť region leží v rovinaté oblasti. Mikroregionem prochází dvě významné dálkové cyklostezky, a to Moravská stezka a cyklostezka Bečva.

Moravská stezka prochází obcí Tovačov, přes již zmiňovanou dubovou alej. Stezka měří více než 300 km a začíná v Jeseníkách v Mikulovicích na severu Moravy, odkud pokračuje kolem řeky Moravy a vede do Lednicko-valtického areálu na jižní Moravě. (Popis trasy, ©2019)

Cyklostezka Bečva kopíruje tok řeky Bečvy a celková délka činí 152,6 km. Cyklostezka je rozdělena do tří úseků:

- Velké Karlovice – Valašské Meziříčí,
- Horní Bečva – Valašské Meziříčí,
- Valašské Meziříčí – Tovačov.

Cyklostezka Bečva je z velké části vedena po mimo silničních komunikacích, a proto ji využívají také rodiny s dětmi. Cyklostezka vede od pramenů Vsetínské a Rožnovské Bečvy, až po soutok řeky Bečvy a Moravy v blízkosti obce Tovačov a Troubky. (O cyklostezce, ©2018)

5.3.3 Předpoklady pro pěší turistiku

Pěší turistika není v mikroregionu tak využívána, jako cykloturistika, a to převážně z důvodů absence pěších tras. Hlavní pěší stezkou v mikroregionu je naučná stezka „**Po stopách bitvy u Tovačova 1866**“, která se skládá z osmi stanovišť v Tovačově, nebo v blízkém okolí. Město Tovačov s Komitétem pro udržování památek z roku 1866 pořádá každý rok 15. července procházku po bojišti u Tovačova, včetně simulace bitvy, při které se návštěvníci seznámí s průběhem bitvy. Na jednotlivých stanovištích se nachází pomníky obětem bitvy a informační tabule.

6 MANAGEMENT A FINANCOVÁNÍ CESTOVNÍHO RUCHU MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ

Následná kapitola je zpracována na základě čtyř rozhovorů s vybranými aktéry mikroregionu Střední Haná. Rozhovor proběhl s předsedou mikroregionu Střední Haná, který vykonává zároveň funkci starosty v obci Křenovice. S místostarostou Kojetína, který je zástupce pro mikroregion. Dále se starostou obce Němčice nad Hanou a se starostou obce Tovačov, který je rovněž místopředsedou mikroregionu. Rozhovory s těmito aktéry byly vybrány na základě předpokladů rozvoje a spádových měst, které jsou hlavními představiteli mikroregionu. Uskutečnily se v období od 22. 4. 2019 do 3. 5. 2019, kdy každý rozhovor trval přibližně 40 minut. Jednotlivé rozhovory byly pořizovány písemně a následně komplexně vyhodnoceny, a to z toho důvodu, že vybraní aktéři se převážně shodovali v odpovědích.

Mikroregion nemá žádného zaměstnance a veškeré činnosti vykonávají bezplatně zástupci jednotlivých obcí. Za rok 2018 se představiteli obcí sešli na celkem šesti valných hromadách a jednom výjezdním zasedání.

Většina vybraných aktérů se shodla, že spolupráce v rámci mikroregionu při realizovaných projektech nebo opatřeních v oblasti cestovního ruchu je na vysoké úrovni a na jejich tvorbě se podílejí všechny obce. Podle předsedy mikroregionu je ale rozvoj cestovního ruchu řešen převážně na úrovni obcí, a to samostatně. Dále předseda mikroregionu uvedl, že k neaktivnějším městům a svým způsobem místem s největší příležitostí patří Tovačov. Město Němčice se podle něj zaměřuje na tradici či kulturu a město Kojetín především na židovské památky a převážně na sportovní aktivity. Všechna zmíněná místa jsou aktivní i díky napojení na síť významných cyklostezek.

Mikroregion pořídil do svého majetku velké stany na zastřešení posezení, sestavy lavic a stolů, které je možné využít na různých kulturních, společenských a sportovních akcích. V roce 2017 také zakoupil skákací hrad, které je možné zapůjčit na nejrůznější akce pro děti.

Mikroregion má zpracovanou Strategii rozvoje mikroregionu Střední Haná z roku 2004, která vychází z analýzy současného stavu mikroregionu. Je založena na vyváženém rozvoji celého území, a to při respektování principů dlouhodobě udržitelného rozvoje. Tento přístup pomáhá určit prioritní oblasti a cíle, kterým chce mikroregion dosáhnout a definuje postup prací, aby cíle Strategie bylo dosaženo. Strategie je zaměřuje na čtyři základní ob-

lasti – obyvatelstvo a občanská vybavenost, technická a dopravní infrastruktura, podnikání a cestovní ruch.

Tovačov je členem Sdružení cestovní ruchu, která je oficiální organizací destinačního managementu v turistickém regionu Střední Moravy Olomouckého kraje. Jeho úkolem je zajistit rozvoj a koordinaci cestovního ruchu vytvořením úspěšné konkurenceschopné strategicky řízené jednotky na základě kooperace veřejného a soukromého sektoru.

6.1 Cílová skupina mikroregionu Střední Haná

Mikroregion Střední Haná se nepodílí na získávání počtu a struktury účastníků cestovního ruchu v mikroregionu a v rámci obce jsou tyto informace marginální. Pouze zámek v Tovačově sleduje návštěvnost účastníků a celkem v roce 2018 jej navštívilo 22 954 osob.

Město Kroměříž a Olomouc mají zapsány památky na listině UNESCO. Díky tomu do těchto měst směřuje velké množství turistů z celé České republiky a mikroregion Střední Haná leží právě mezi těmito městy, a proto se může stát příjemnou zastávkou za poznání kultury, přírody a zvyků.

Pro rozmanitou nabídku kulturních, společenských a sportovních akcí se cílovou skupinou stávají rodiny s dětmi, aktivní střední vrstva a také lidé v důchodovém věku. Cílovou skupinou osob jsou lidé z regionu, kteří hledají příležitost k aktivnímu trávení volného času, turisté z celé České republiky a popřípadě zahraniční turisté využívající programy kraje (aktivní dovolená, dovolená na kole, památky Střední Moravy).

6.2 Tvorba propagace v mikroregionu Střední Haná

Mikroregion nemá zpracovanou marketingovou strategii a jedinou značkou je logo samotného mikroregionu, které provází každou společnou akci symbolem na plakátu, při reklamě v mediálních prostředcích, webových stránkách obcí a měst. V minulosti mikroregion prosazoval cestu prezentace na veletrhu cestovního ruchu Regiontour, avšak míra přínosu nebyla hodnocena jako nijak významná. V roce 2018 se mikroregion Střední Haná prezentoval v celostátní brožuře Moravia magazín, který je distribuovaný po celé České republice. Jednotlivé obce aktivně prezentují svá zajímavá místa či pamětihodnosti přímo na místě samém, a tím přispívají k obecnému povědomí o poloze a nabídce mikroregionu Střední Haná jako celku.

V oblasti tištěné propagace vydává publikace zaměřené na prezentaci zajímavých míst a z hlediska cestovního ruchu zpřehledňuje příležitost účastníkům k návštěvě mikroregionu. Mezi nejnovější knižní publikace vydané mikroregionem patří Svědkové minulosti na Střední Hané v roce 2009 a doplněné vydání z roku 2010, Chvála Střední Hané z roku 2017 a Ptactvo Tovačov 2015. Mikroregion kromě tiskovin, brožur, knih, pohlednic vydává také každý rok stolní kalendář zaměřený na různá témata.

6.3 Společné projekty

Přínosy při realizaci projektů jsou patrné na navýšení návštěvnosti mikroregionu při různých kulturních a společenských akcích, kde se získávají informace o počtu návštěvníků. Největší ohlas ze společně realizovaných projektů získává „Mikroregionem na kole“, kterého se účastní každým rokem více zájemců. Na tomto projektu se podílejí všechny obce a hlavním cílem je seznámení s územím Střední Hané. Během jízdy na kole mikroregionem se zastaví v každé členské obci a závěr se uskuteční v areálu tovačovského zámku, kde je připraven další program.

Mikroregion Střední Haná plánuje do dalších let několik projektů, které by napomohli rozvoji cestovního ruchu konkrétně například vybudování kempu u tovačovských jezer, prodloužení Bařova kanálu přes mikroregion z Kroměříže do Olomouce, nebo například rozšíření sítě cyklostezek.

Mezi již realizované projekty související s cestovním ruchem na území mikroregionu Střední Haná patří například: cyklostezka Němčice-Mořice-Vrchoslavice, obnova Pivovarského hotelu, revitalizace náměstí Němčice nad Hanou, památková obnova zámecké věže a fasády v Tovačově, restaurování pomníků prusko-rakouské války z roku 1866 v Tovačově.

6.4 Zdroje financování

Financování z externích zdrojů je velmi žádané s nutností spolufinancování vybraných projektů. V rámci mikroregionu je použití dotačních titulů různé. Olomoucký kraj podporuje financování místních památek a kulturních akcí. Dalším zdrojem financování může být z integrovaného regionálního operačního programu, který podporuje dopravní infrastrukturu (chodníky, cyklostezky a parkoviště). Operační program životního prostředí přispívá na nakládání s odpady, techniky na likvidaci, podpora na výstavbu parků, zalesňování pozemků, nebo například projekty na revitalizaci krajiny.

Využívání dotačních titulů na projekty je realizováno pouze v případech, pokud je více než stoprocentní jistota k udržení projektu.

6.5 Podpora místních podnikatelů z pohledu cestovního ruchu mikroregionem Střední Haná

Mikroregion ve své Strategii rozvoje se zaměřuje na vytváření příznivých podmínek a prostředí pro podnikání, především malých a středních podniků, včetně jejich zázemí a technické vybavenosti. Dále uvádí, že je potřeba podporovat zavádění nových technologií a inovací do výroby včetně modernizace podniků a současně je vhodné zachovávat i rozvoj tradičních venkovských řemesel. Potřebným se v regionu ukazuje také vybudování informačního servisu pro místní podnikatele a navázání spolupráce podnikatelů s místní správou. (Strategie rozvoje mikroregionu Střední Haná, 2004)

Pro podporu místních podnikatelů mikroregion prostřednictvím vlastní místní akční skupiny pořádá různé semináře na přípravu, zpracování, podání projektů z různých operačních programů. Podpora směřuje k podnikatelským subjektům drobné výroby, pohostinství a drobných zemědělců.

Mezi již zrealizované projekty místní akční skupiny, které napomohly podnikatelským subjektům patří například:

- výstavba bioplynové stanice – Troubecká hospodářská, a. s.,
- výstavba fotovoltaické elektrárny v Troubkách,
- pořízení moderní technologie a tím zvýšení konkurenceschopnosti – HG STYLE, s. r. o Kojetín,
- nákup technologií (truhlářství) – Ing. Hynek Brázda, Troubky,
- rekonstrukce stáje pro výkrm prasat – agrodružstvo Morava, Kojetín.

7 SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ

SWOT analýza představuje přehlednější a objektivnější vystižení Mikroregionu Střední Haná. Konkrétně vystihuje jeho silné a slabé stránky, které posuzují zejména vnitřní parametry, podmínky, nebo znaky určitého území, které je možné usměrnit aktivitou jednotlivých subjektů. Slabé stránky znázorňují nedostatky, které jsou překážkou v následném rozvoji, a proto je nezbytné tyto nedostatky odstranit. Silné stránky představují výhody daného mikroregionu, které je dobré podporovat a dále rozvíjet.

Dále SWOT analýza představuje příležitosti a hrozby, které především určují vztahy regionu s jeho okolím. Příležitosti a hrozby jsou označeny jako faktory vnější a nepodléhají přímému vlivu mikroregionu.

Následující SWOT analýza mikroregionu Střední Haná vymezuje jeho silné a slabé stránky, ale také příležitosti a hrozby, které se odrazí ve stanovení konečných opatření pro podporu a rozvoj cestovního ruchu v návrhové části práce. Vytvoření SWOT analýzy mikroregionu Střední Haná napomáhá představit prostředí a dále na základě jejího zpracování určit priority, cíle a opatření, které vytvoří podklad pro projekt.

SWOT analýza vychází především z informací, které byly získány pomocí rozhovorů s vybranými aktéry cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná. Dále pak vychází z dokumentu Analýza mikroregionu Střední Haná a představení jednotlivých obcí a z přírodních, společensko-kulturních a infrastrukturních předpokladů rozvoje území.

Nejprve při sestavování SWOT analýzy je důležité definovat silné a slabé stránky mikroregionu a dále v návaznosti na ně představit příležitosti a hrozby. *Tabulka 8* tedy obsahuje silné a slabé stránky mikroregionu Střední Haná a v *tabulce 9* jsou definovány jejich příležitosti a hrozby. Příležitosti je nezbytné v budoucnu dále podporovat a rozvíjet. Hrozby je potřeba omezit, nebo odstranit.

Tabulka 8 Silné a slabé stránky mikroregionu Střední Haná (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)

SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Zachované kulturní a historické dědictví	Nedostatek ubytovacích zařízení
Nemovité památky – měšťanské domy	Nedostatečný počet restauračních zařízení nabízející vyšší kvalitu služeb
Udržování lidových tradic a zvyků	Scházející cyklistický kemp a kemp u jezer v Tovačově
Značné množství přírodních oblastí	Nepříznivý stav místních komunikací v menších obcích
Významná ornitologická oblast	Nedostatečný stav protipovodňových opatření
Dobré podmínky pro rozvoj agroturistiky a ekoturistiky	Nedostatečná úprava povrchu na cyklostezkách v mikroregionu
Kvalitní infrastruktura a realizace projektu zaměřené na její zlepšení	Absence zimního cestovního ruchu
Spolupráce obcí se sousedními regiony	Absence pěších tras
Příhodné předpoklady pro rozvoj cykloturistiky a pěší turistiky pro rodiny s dětmi vzhledem k odpovídajícím geomorfologickým podmínkám	Nekompletní nabídka produktů cestovního ruchu
Vhodná poloha mikroregionu v geometrickém středu Moravy	Nedostatečná kvalita doplňkových služeb
Dobrá dopravní dostupnost k nadřazeným městům v rámci systému osídlení – Olomouc, Prostějov, Přerov	Absence regionálních produktů
Průchod dálnice D1	Absence marketingové strategie
Odpovídající tištěná propagace	Nedostatek finančních prostředků na údržbu památek
Rovnoměrné pořádání sportovních, kulturních a společenských akcí	Neodpovídající úroveň komunikace ve světovém jazyce zaměstnanců v cestovním ruchu
Podmínky pro rozvoj hipoturistiky	

Tabulka 9 Příležitosti a hrozby mikroregionu Střední Haná (vlastní zpracování na základě příslušných analýz)

SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ	
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
Nové trendy v cestovním ruchu	Nedostatek financí na nákladnější projekty
Příprava realizace vysokorychlostní železniční tratě Brno – Přerov	Nedostatečné financování kulturních památek
Dostavba dálniční sítě D55	Zhoršení technického stavu komunikací
Rozšíření spolupráce s okolními regiony	Růst dopravního zatížení a vyšší nehodovost
Zvýšení poptávky po agroturistice, hipoturistice a organizované rybářské turistiky	Růst negativního vlivu na životní prostředí a snížení atraktivity pro účastníky cestovního ruchu
Změna legislativy	Ztráta venkovské krajiny v důsledku nových staveb
Odpovídající systémový přístup k podpoře cestovního ruchu ze strany CzechTourism	Neodpovídající nastavení produktů cestovního ruchu cílovým skupinám návštěvníků
Odpovídající podpora cestovního ruchu krajským destinačním managementem	Změna klimatu vedoucí k atrofizaci vodních ploch
Možnost využití dotací z národních a regionálních fondů	Vysoké teploty, které omezí návštěvu
Využití dotací z Programu obnovy venkova pro rozvoj cestovního ruchu	Znehodnocování životního prostředí turisty, viz například ukládání odpadu k neurčených místech
Propojení spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem	

7.1 Vyhodnocení

Ze SWOT analýzy vyplývá, že území mikroregionu Střední Haná má velkou příležitost pro rozvoj převážně venkovského cestovního ruchu. Oblast bohatá na lidové tradice a zvyky nabízí také velké množství kulturních a historických památek na území mikroregionu. Kromě toho může území nabídnout značné množství přírodní zajímavosti. Cyklotrasy a

pěší trasy jsou vhodné také pro rodiny s dětmi, vzhledem k odpovídajícím geomorfologickým podmínkám. Velkou výhodou může být strategická poloha v geometrickém středu Moravy a dobrá dostupnost k nadřazeným městům Olomouc, Prostějov, Přerov, ale i Brno a Zlín. S tím souvisí také kvalitní infrastruktura a napojení mikroregionu na dálnici D1. Silnou stránkou může být také výborná spolupráce obcí mikroregionu při rovnoměrném pořádání sportovních, kulturních a společenských událostí. Za hlavní nedostatek v mikroregionu lze označit ubytovací zařízení, kempů nebo cyklistických kempů a nedostatečná stravovací zařízení, která by nabízela vyšší kvalitu služeb. Nekompletní nabídka produktů cestovního ruchu, s čím souvisí také nedostatečná kvalita doplňkových služeb. Při návštěvách zahraničních turistů je špatná úroveň komunikace ve světovém jazyce zaměstnanců v cestovním ruchu. Nedostatečné protipovodňové opatření především v obci Troubky. Některé části cyklotrasy v mikroregionu a také místní komunikace, převážně v menších obcích mikroregionu, jsou ve špatném stavu. Absence marketingové strategie může bránit v rozvoji mikroregionu realizátory cestovního ruchu.

Za vnější příležitosti, které by napomohly k rozvoji mikroregionu, lze označit novou nabídku trendů v cestovním ruchu. Mezi příležitosti patří také dostavba dálniční a železniční sítě například vybudování vysoko rychlostní železniční tratě mezi Brnem a Přerovem. Rozšíření spolupráce s okolními regiony a propojení spolupráce mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. Další příležitost tvoří také využití dotací z programu obnovy venkova pro rozvoj cestovního ruchu, nebo jiných národních i regionálních fondů.

Hrozbou v mikroregionu Střední Haná je především nedostatek finančních prostředků na nákladnější realizace projektů a financování kulturních památek. Další hrozbou může být růst dopravního zatížení a s tím spojené zhoršení technického stavu komunikací. Změna klimatu vedoucí k atrofizaci vodních ploch, které jsou jednou z hlavních přírodních zajímavostí v mikroregionu. Hrozbou je také znehodnocování životního prostředí turisty, jako je například ukládání odpadu mimo určená místa.

8 PROJEKT NA PODPORU ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU STŘEDNÍ HANÁ

V následující kapitole je popsán projekt, který podpoří rozvoj cestovního ruchu na území daného mikroregionu. Projekt byl vybrán na základě znalosti místního prostředí, předpokladů rozvoje cestovního ruchu a rozhovorů s vybranými aktéry a dotazů turistů na autorku práce při výkonu činnosti v cestovním ruchu právě v mikroregionu Střední Haná.

Projekt „Naučná stezka tovačovskými rybníky“ se zaměřením na pěší turistiku a cykloturistiku byl vybrán, protože v mikroregionu je pouze jedna naučná stezka, která je orientována na historii. Jak již bylo zmíněno v oblasti Tovačova se nachází několik vodních ploch, které mají velkou příležitost pro rozvoj cestovního ruchu.

Tabulka 10 Základní údaje o naučné stezce (vlastní zpracování)

Název projektu	„Naučná stezka tovačovskými rybníky“
Zadavatel projektu	Město Tovačov
Místo realizace	Tovačov
Cíl projektu	Podpora pěší turistiky
Obtížnost	Nenáročný terén
Celková délka trasy	6 km
Začátek místa realizace	Mlýn Tovačov
Konec místa realizace	Zámek Tovačov
Výškový profil	Stoupání 7 m

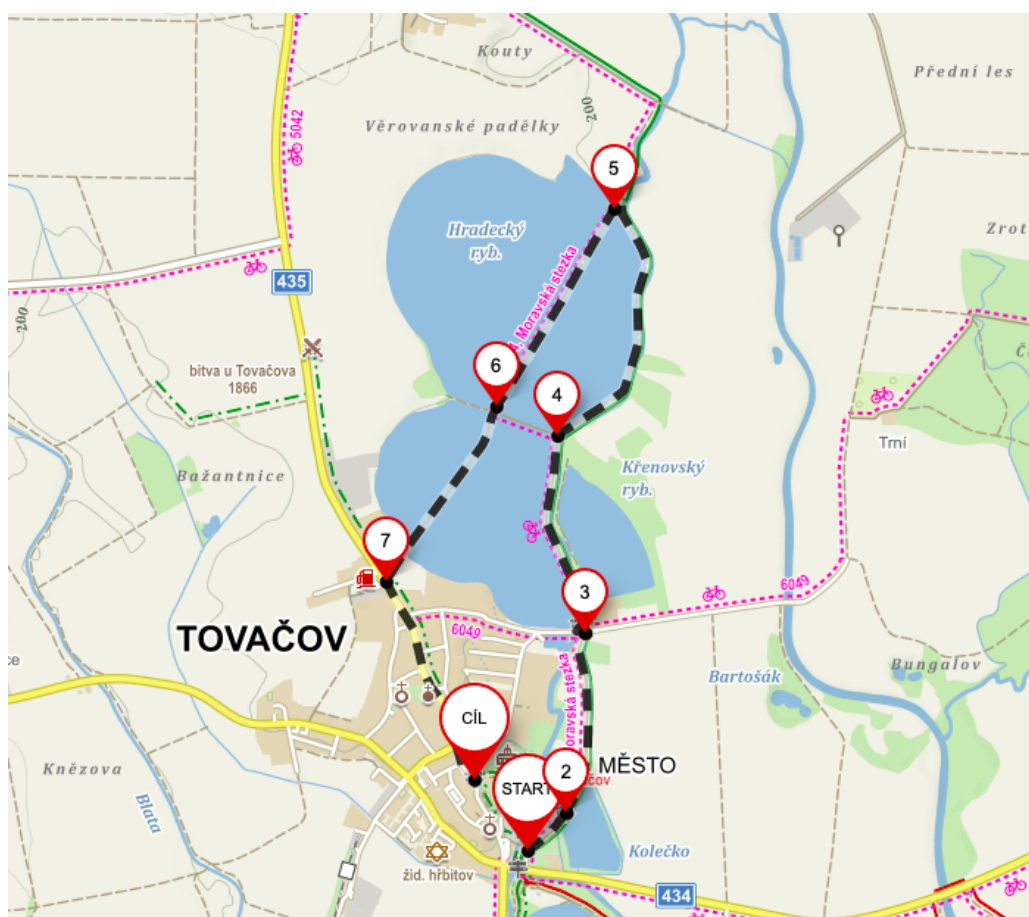
8.1 Cíl projektu

Cílem projektu je podpořit pěší turistiku, popřípadě cykloturistiku v mikroregionu Střední Haná a zvýšit atraktivitu tohoto území. Mikroregion je převážně zaměřený na letní cestovní ruch, protože v zimním nemá moc co nabídnout, a proto by měl dále rozvíjet činnosti spojené s letním CR. Zároveň se tímto projektem zvýší znalost návštěvníků a místních obyvatel v oblasti přírodních a kulturních hodnot v mikroregionu. U Hradeckého rybníku a

u rybníku Kolečko tak budou na informačních tabulích popsány, jaké druhy fauny a flóry se na daném rybníku vyskytují.

8.2 Místo realizace projektu

Místo realizace projektu je umístěno tak, aby účastníci této naučné stezky poznali rybníky v okolí Tovačova, a to konkrétně Hradecký rybník, Křenovský rybník a Kolečko. Začátek projektu „Naučné stezky tovačovskými rybníky“ je u Mlýna v Tovačově, kde dále pokračuje dubovou alejí, ve které se nachází rybník Kolečko. Konec dubové aleje navazuje na Hradecký rybník po levé straně a Křenovský rybník po pravé straně. Cesta dále postupuje hrázemi Hradeckého rybníku o rozloze 154 ha. Účastníci této stezky tak budou mít příležitost vidět všechny čtyři části tohoto rybníku. Z přírodní krajiny stezka přechází do města, kde pokračuje ulicemi Olomoucká, Široká a dále Cimburkova. Cílem „Naučné stezky tovačovskými rybníky“ je zámek v Tovačově.

Obrázek 4 Vymezení Naučné stezky tovačovskými rybníky (Zdroj: Turistická mapa, 2019)

Na *obrázku 4* jsou vyznačené body, kde budou umístěny informační tabule, nebo rozcestníky. V místě start bude vyznačená naučná stezka. V bodu číslo 2 se zrealizuje informační tabule, která představí rybník Kolečko. V bodě číslo 3, 4, 5 se vyznačí cesta naučné stezky. Bod číslo 6 je přímo ve středu, který rozděluje Hradecký rybník na čtyři menší rybníky. V tomto místě bude vybudována informační tabule s popisem a vzniku Hradeckých rybníků. A poslední bod č. 7 bude návštěvníky směřovat k cíli, tedy k zámku Tovačov.

8.3 Cílová skupina

Mikroregionu Střední Haná, díky své rovinaté poloze a krajině je vyhledáván především pěšími turisty a cyklisty. Území mikroregionu je provázané sítí cyklostezek, ale pěší turistické a naučné stezky zde chybí, a proto je tento projekt zaměřen na pěší turisty.

Projekt se vzhledem k nenáročnosti terénu může zaměřit na všechny věkové skupiny z demografického hlediska (0-14 let – mladiství, 15-64 let – lidé v produktivním věku, 65 let a více – senioři). Projekt směřuje především na trvale žijící obyvatele v mikroregionu, turisty jak zahraniční, tak domácí, cyklisty, rodiny s dětmi, seniory, mladistvé, ale také na školní exkurze.

Naučná stezka díky svému terénu, který je mírně stoupavý, může být navštívena všemi definovanými kategoriemi a je vhodná především pro pěší turistiku. Školní exkurze, výlety rodin s dětmi, ale i místní obyvatele a další se mohou dozvědět více informací o přilehlé a velmi zajímavé krajině s typickou faunou.

Naučnou stezku je také možné využít hendikepovanými osobami, pokud (*obrázek 4*) z bodu číslo 4 využijí hráz rybníku do bodu číslo 6, protože trasa z bodu číslo 4 do bodu 5 není vhodně upravena. Tato zkrácená stezka se dá využít i v případě rodin s dětmi v kočárku. Pro osoby se zrakovou vadou není tato stezka přizpůsobena, neboť informační tabule nezahrnuje hlasový modul. Při získání dotace na tuto speciální zvukovou tabuli, by se cílová skupina mohla rozšířit právě o tyto osoby se zrakovou vadou.

8.4 Marketing projektu

Propagace naučné stezky proběhne před slavnostním zahájením pomocí tištěných plakátů, které budou vyvěšeny na frekventovaných místech na území Tovačova. Dále reklamu zveřejní město Tovačov na svých webových stránkách a v pravidelném vydání časopisu s názvem „Tovačovský kamelot“. Vhodná propagace, která rozšíří povědomí o naučné

stezce, bude také na webovém portálu mikroregionu Střední Hané, Olomouckého kraje, Českého svazu rybářů a na stránkách CzechTourism.

8.5 Časová analýza projektu

Při realizaci projektu je důležité stanovit konkrétní postupy činností, včetně doby jejich trvání. Prvním krokem je výběr vhodné osoby, která vypracuje projektovou dokumentaci a zodpovídá za vyznačení trasy naučné stezky. Tato osoba bude odpovědná za celý projekt. Na základě vypracovaného projektu se vybere vhodný dodavatel dvou informačních tabulí a šesti rozcestníků, které budou nainstalovány podél stezky. Po umístění informační tabule a vyznačení trasy proběhne propagace slavnostního zahájení naučné stezky tovačovskými rybníky. Propagace proběhne formou tištěných plakátů, které budou vyvěšeny: na nástěnce městského úřadu Tovačov, na zámku v Tovačově, v restauračních zařízeních a také u místních podnikatelů na území Tovačova. Celková délka realizace je odhadnuta na 15 týdnů. Jednotlivé činnosti, které na sebe navazují jsou znázorněny v následující tabulce, včetně doby trvání.

Tabulka 11 Harmonogram jednotlivých činností projektu (vlastní zpracování)

Činnosti spojené s realizací	Doba trvání
Výběr osoby, která bude odpovědná za projekt	1 týden
Získání informací pro vypracování dokumentace	1 týden
Projektová dokumentace	3 týdny
Výběr vhodného dodavatele	1 týden
Zpracování grafických návrhů na tabulích	2 týdny
Umístění informačních tabulí a vyznačení stezky na trase	4 týdny
Tištěná propagace	2 týdny
Slavnostní zahájení naučné stezky	1 týden

8.6 Nákladová analýza projektu

Nákladová analýza je zpracována na základě podkladů od starosty města Tovačova ze dne 2. 5. 2019 a celkové odhadované náklady jsou ve výši 36 600 Kč. V *tabulce 12* jsou obsaženy jednotlivé položky rozpočtu, ve kterém je zahrnut výkop a betonáž základové patky, včetně odvozu výkopu ve výši 4 400 Kč. Dále je zahrnuto pořízení dvou informačních ta-

bulí v celkové výši 24 800 Kč. Cena obou informačních tabulí obsahuje stojan, materiál smrk s povrchovou úpravou tenkovrstvou lazurou a rozměr každé z nich bude 1x0,6 metrů. V návaznosti na informační panely je potřeba vytvořit jejich grafické zpracování, jež náklady jsou ve výši 640 Kč. Na vyznačení naučné stezky bude potřeba celkem pět tabulek o rozměru 800x200 mm. Jedná se o pozinkovaný plech v hliníkovém rámečku, jejichž cena včetně grafického zpracování a upevňovacích či spojovacích materiálů je odhadnuta na 3 405 Kč. Tyto tabulky upevní odpovědná osoba, jejíž odměna je v plánovaném rozpočtu také obsažena. Součástí rozpočtu je také propagace, kterou rovněž zajistí odpovědný pracovník. Jak již bylo zmíněno, propagace proběhne formou vytištění plakátů a v rámci pravidelného Tovačovského kamelotu.

*Tabulka 12 Nákladová analýza projektu "Naučná stezka tovačovskými rybníky"
(vlastní zpracování na základě podkladů od pana starosty města Tovačova)*

Položka	Množství	Cena za jednotku v Kč	Cena celkem v Kč
Výkop a betonáž základové patky	4	1 100	4 400
Kompletní panel – informační tabule	2	12 400	24 800
Zpracování grafických návrhů na informační tabule			640
Tabulky o rozměru 800x200 mm	5	533	2 665
Upevňovací a spojovací materiály	5	70	350
Zpracování grafických návrhů na tabulky			390
Odměna příslušnému pracovníkovi			3 000
Propagace			355
NÁKLADY CELKEM			36 600

8.6.1 Financování

Naučná stezka může být financována z několika různých zdrojů, například: z vlastních zdrojů obce nebo z rozpočtu mikroregionu Střední Haná. Další možné financování je pomocí sponzorských darů především od soukromých podnikatelů z okolí města Tovačova. Seznam těchto sponzorů by byl umístěn na informační tabuli v rámci grafického zobrazení, a tímto by to mohla být pro podnikatelské subjekty propagace. Dalším způsobem, jak financovat naučnou stezku, je pomocí příspěvků z Olomouckého kraje, nebo využití grantů z národních a mezinárodních projektů.

Financování realizace projektu Naučné stezky tovačovskými rybníky bude obsahovat kromě dvou informačních tabulí a pěti tabulek také výkopy, betonové práce, grafické návrhy, upevňovací a spojovací materiály. Celková odhadovaná výše nákladů na tento projekt činí 36 600 Kč.

8.7 Riziková analýza projektu

V rámci projektu je potřeba identifikovat řadu rizik, která mohou nastat v průběhu realizace. Ne většina rizik lze odstranit, a proto je důležité opatřit určité kroky, které vedou ke snížení pravděpodobnosti jejich výskytu.

Analýzu rizik v projektu „Naučná stezka tovačovskými rybníky“ zobrazuje následující tabulka. Pravděpodobnost vzniku rizika je vymezena hodnotami od 1 do 5. Číslo 5 znamená vysoká pravděpodobnost vzniku rizika a číslo 1 znamená nízká pravděpodobnost vzniku rizika. Odhadovaný dopad je označen hodnoty od 1 do 10. Zde číslo 10 představuje velmi silný dopad na projekt a číslo 1 velmi mírný dopad na projekt.

*Tabulka 13 Riziková analýza projektu "Naučná stezka tovačovskými rybníky"
(vlastní zpracování)*

	Název rizika	Pravděpodobnost vzniku	Odhadovaný dopad
Přípravná fáze	Nedostatek finančních prostředků	2	10
	Nezajištění dodavatele	1	7
Realizační fáze	Zpoždění a nedodržení harmonogramu prací	4	6
	Provedené práce jsou ve špatné kvalitě	3	6
	Nepříznivé klimatické podmínky pro montáž a instalaci	3	5
Provozní fáze	Nezájem cílové skupiny	2	9
	Nepříznivé klimatické podmínky	1	5
	Vandalismus	3	5

Největší riziko při přípravné fázi představuje nedostatek finančních prostředků, které by měly velmi silný dopad na projekt. Pravděpodobnost vzniku je převážně nízká, protože naučná stezka není tak finančně náročná. Nezajištění dodavatele je na nízké úrovni prav-

děpodobnosti vzniku. Pokud by se tak stalo, znamenalo by to silný dopad na projekt, protože by informační tabule neměl kdo zhotovit.

Během realizační fáze mohou také vzniknout jistá rizika, například zpoždění a nedodržení harmonogramu prací. Zde je pravděpodobnost vzniku tohoto rizika vysoká a je tedy důležité správně nastavit dobu realizace tak, aby počítala i s případným prodlením. Provedené práce mohou mít nízkou kvalitu. Toto riziko by se dalo eliminovat důkladným výběrem dodavatele. Nepříznivé klimatické podmínky jsou mimo kompetence realizačního týmu. V případě výskytu může dojít k prodlení a tím by došlo k časovému zpoždění.

V rámci provozní fáze má nejsilnější odhadovaný dopad nezájem cílové skupiny, který se může eliminovat kvalitní propagací, udržování čistoty stezky a také poutavým grafickým návrhem na informační tabuli. Nepříznivé klimatické podmínky mohou ohrozit návštěvnost stezky turisty, ale pravděpodobnost vzniku tohoto rizika je nižší, protože mikroregion se nachází v oblasti, kde převládá sucho a roční úhrn srážek je v porovnání s ostatními regiony nízký. Vandalismu se stejně jako klimatickým podmínkám nedá předcházet. Eliminovat ho můžeme pomocí informačních cedulí o dodržování pořádku, nebo pomocí kamerových záznamů umístěných v blízkosti informačních tabulí.

ZÁVĚR

Mikroregion Střední Haná je lokalitou, která nabízí velké množství přírodních atraktivit a kulturního dědictví, které je nutné dále podporovat a rozvíjet. Silnou stránkou mikroregionu je poloha v geometrickém středu Moravy mezi městy Kroměříž a Olomouc, která disponují památkami zapsanými na listině UNESCO a díky tomu do těchto měst směřuje velké množství turistů z celé České republiky. Území Střední Hané se proto stává příjemnými zastávkami za poznáním kultury, přírody a zvyků.

Na druhé straně mikroregion má značné nedostatky, a to například nedostatek ubytovacích zařízení, stravovacích zařízení nabízející vyšší kvalitu služeb, chybějící cyklistický kemp, nedostatečná úprava povrchu na cyklotrasách v mikroregionu a nedostatek pěších tras. Nevýhodou je také to, že nemá zpracovanou marketingovou strategii, která brání v úspěšném rozvoji cestovního ruchu v mikroregionu.

Výsledky práce tedy ukázaly na příležitost zvýšení ekonomické výkonnosti, konkurenceschopnosti a zvýšení spolupráce na společných projektech podporujících cestovní ruch v území mikroregionu Střední Haná. Hlavní cíl práce byl naplněn prostřednictvím projektu, který napomůže podpoře cestovního ruchu v mikroregionu Střední Haná.

Při zpracování bakalářské práce na základě zhodnocení současného stavu mikroregionu, standardizovaných rozhovorů a SWOT analýzy bylo zjištěno, že Střední Haná má značnou příležitost i v rozvoji agroturistiky. Právě tato specifická forma cestovního ruchu nabízí přímý vztah k zemědělství a může být spojena s neplacenou prací v zemědělství. V souvislosti s agroturismem je také úzce spjatý kontakt se zvířaty, a právě tato možnost se nabízí v obci Polkovice, která by mohla využít hipoturistiku spjatou s agroturismem. Tato problematika by se dala využít při zpracování diplomové práce v navazujícím studiu, kde by mohl být na základě socioekonomické analýzy a realizací standardizovaných rozhovorů navržen projekt se zaměřením právě na danou agroturistiku v obci Polkovice.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AXELSSON, Björn a Lars. The destination-management organisation and the integrative destination-marketing process. *International Journal of Tourism Research*. 2009, 11(3), 283-296. DOI: 10.1002/jtr.695. ISSN 10992340. Dostupné také z: <http://doi.wiley.com/10.1002/jtr.695>

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013, 295 s. ISBN 978-80-86724-46-1.

BOUCHAL, Leon. *Toulky tovačovskou minulostí, aneb, 695 let historického putování městem pod Spanilou věží*. Tovačov: Město Tovačov, 2016, 183 s. ISBN 978-80-906474-1-1.

COOPER, Chris. *Essentials of Tourism*. Harlow: Pearson Financial Times/Prentice Hall, 2012, 363 s. ISBN 978-0-273-72438-4.

ČADIL, Jan. *Regionální ekonomie: teorie a aplikace*. V Praze: C.H. Beck, 2010, 152 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-191-8.

Definiční znaky veřejné podpory, ©2012. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/definicni-znaky-verejne-podpory.html>

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 545 s. ISBN 978-80-265-0298-2.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.

Hiporehabilitace, ©2012. *Hanácký dvůr Polkovice* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://www.hanackydvur.cz/hiporehabilitace>

HOLEŠINSKÁ, Andrea. *Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012, 151 s. ISBN 978-80-210-5847-7.

HRALA, Václav a Viktor ŠAFARÍK. *Geografie cestovního ruchu*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013, 197 s. ISBN 978-80-85970-79-1.

Index ekonomického zatížení, 2009. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/030703105>

Koně, ©2012 *Hanácký dvůr Polkovice* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://www.hanackydvur.cz/kone>

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

Kouzlo hanáckého kroje, ©2015. *CzechTourism: České tradice* [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <http://www.tradicemasmysl.cz/Regiony/Stredni-Morava-a-Jeseniky/Hana/Tradice/Kouzlo-hanackeho-kroje/>

Křižovatka řek – Sifon v Uhřetěticích, ©2007-2019. *Městské kulturní středisko* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://mekskojetin.cz/povesti-naseho-kraje/18/krizovatka-rek-sifon-v-uhreteticich>

LACINA, Karel. *Management a marketing cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010, 81 s. ISBN 978-80-7408-035-7.

Mapa, ©2010. *České dráhy, a. s.* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://old.cd.cz/mapa/>

Mapa, ©2019. *Geocaching*. [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.geocaching.com/map/#?ll=49.3873,17.2489&z=15>

Mapy, ©2010-2018. *Národní geoportál INSPIRE* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>

MĚSTO TOVAČOV: *Program rozvoje města Tovačov na období 2016-2020* [online]. 2. aktualizované vydání. 2018 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.tovacov.cz/mesto/program-rozvoje-mesta-tovacov/>

MIKROREGION STŘEDNÍ HANÁ: *Analýza mikroregionu Střední Haná a představení jednotlivých obcí* [online]. 2004 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <http://www.kojetin.cz/upload/soubory/Strategicke%20dokumenty/I.%20Predstaveni%20a%20analyza%20mikroregionu%20Stredni%20Hana%20a%20jednotlivych%20obci-8.7..pdf>

MIKROREGION STŘEDNÍ HANÁ: *Strategie rozvoje mikroregionu Střední Haná* [online]. 2004 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <http://www.kojetin.cz/upload/soubory/Strategicke%20dokumenty/III.%20Strategie%20rozvoje%20mikroregionu%20Stredni%20Hana%202011-21.6-final.pdf>

Mikroregion, ©2019. *Mikroregion Střední Haná* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.strednihana.cz/vznik-mikroregionu>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR [online]. © 2007 [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/656473c9-3527-4007-aafd-b09f029ea418/GetFile2_3.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR: *Územní studie krajiny správního obvodu obce rozšířenou působností Prostějov* [online]. 2018 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.prostejov.eu/cs/obcan/magistrat/informace-z-odboru/odbor-uzemniho-planovani-a-pamatkove-pece/uzemni-planovani/archiv/uzemni-studie-krajiny-so-orp-prostejov-karty-obci.html>

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8.

O cyklostezce, ©2018. *Cyklostezka Bečva* [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://www.cyklostezkabecva.cz/o-cyklostezce/>

OLOMOUCKÝ KRAJ: *Koncepce ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje* [online]. 2017 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/koncepce-ochrany-prirody-a-krajiny-pro-uzemi-olomouckeho-kraje-cl-364.html>

OLOMOUCKÝ KRAJ: *Maloplošná chráněná území v Olomouckém kraji* [online]. 2012 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/publikace-vydane-krajem-v-oblasti-zp-cl-367.html>

OLOMOUCKÝ KRAJ: *Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2014-2020* [online]. 2013 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.kr-olomoucky.cz/program-roz-voje-cestovniho-ruchu-olomouckeho-kraje-2014-2020-cl-2686.html>

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky : vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

Popis oblasti povodí, ©2009. *Plán oblasti povodí Moravy* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.pmo.cz/pop/2009/Morava/End/a-popis/a-1.html>

Popis trasy, ©2019. Moravská stezka [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <http://moravskastezka.cz/popis-trasy/>

POUROVÁ, Marie. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2010, 92 s. ISBN 978-80-254-7787-8.

QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti Československa*. Praha: Academia, 1971. *Studia geographica*, 16. Bez ISBN.

Sčítání lidu, domů a bytů 2011, © 2012-2016. *Regionální informační servis* [online]. Praha [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce>

Stravování, ©2019. *Mikroregion Střední Haná* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.strednihana.cz/stravovani>

SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. *Specifické formy cestovního ruchu*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013, 84 s. ISBN 978-80-7372-927-1.

ŠIMKOVÁ, Eva. *Manažerské a marketingové přístupy ve venkovské turistice*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, 95 s. ISBN 978-80-7041-586-3.

ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané*. 2. aktualizované vydání. Svazek obcí Mikroregionu Střední Haná, 2017, 56 s. ISBN 978-80-905769-7-1.

ŠÍREK, Jiří. *Svědkové minulosti na Střední Hané II*. Kojetín: Svazek obcí Mikroregionu Střední Haná, 2010. 64 s. Bez ISBN.

ŠÍREK, Jiří. *Svědkové minulosti na Střední Hané*. Kojetín: Svazek obcí Mikroregionu Střední Haná, 2009. 116 s. ISBN 978-80-254-4257-9.

ŠÍREK, Jiří. *Úspěšné projekty v mikroregionu Střední Haná*. Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2018, 64 s. ISBN 978-80-270-4540-2.

ŠÍREK, Jiří: *Zpráva o činnosti mikroregionu Střední Haná za rok 2018*. Kojetín: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2019, 2. s. Bez ISBN.

Turistická mapa, 2019. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=17.2866024&y=49.4328108&z=15>

Veřejná databáze, 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#>

Vznik mikroregionu, ©2019. *Mikroregion Střední Haná* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.strednihana.cz/vznik-mikroregionu>

ZÁVODNÁ, Lucie Sára. *Udržitelný cestovní ruch: principy, certifikace a měření*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. Monografie. ISBN 978-80-244-4576-2.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CR	Cestovní ruch
ČSÚ	Český statistický úřad
Kč	Korun českých
Km	Kilometr
M	Metr
Mm	Milimetr
RISY	Regionální informační servis
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
Tzv.	Takzvaný, takzvaně

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1. Vymezení mikroregionu Střední Haná (Zdroj: Analýza mikroregionu Střední Haná a představení jednotlivých obcí, 2004) .....</i>	<i>35</i>
<i>Obrázek 2. Poloha Tovačovských jezer. (Zdroj: Mapy, ©2010-2018).....</i>	<i>43</i>
<i>Obrázek 3 - Železniční doprava v mikroregionu Střední Haná (České dráhy, a. s., ©2010, vlastní zpracování) .....</i>	<i>52</i>
<i>Obrázek 4 Vymezení Naučné stezky tovačovskými rybníky (Zdroj: Turistická mapa, 2019).....</i>	<i>63</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Vymezení obcí mikroregionu Střední Haná dle krajů a okresů (ČSÚ 2019, vlastní zpracování) .....</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu Střední Haná v letech 2014 až 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování) .....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva Střední Haná k 31. 12. 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování) .....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 4 Vzdělanostní struktura obyvatel mikroregionu Střední Haná v roce 2011 (RISY – SLDB 2011, vlastní zpracování) .....</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 5 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v mikroregionu Střední Haná za období 2014 až 2018 (ČSÚ 2019, vlastní zpracování).....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 6 - Ubytovací zařízení v mikroregionu Střední Haná (Stravování ©2019, vlastní zpracování) .....</i>	<i>46</i>
<i>Tabulka 7 - restaurační zařízení v mikroregionu Střední Haná podle obcí (Stravování, ©2019, vlastní zpracování).....</i>	<i>47</i>
<i>Tabulka 8 Silné a slabé stránky mikroregionu Střední Haná (vlastní zpracování na základě příslušných analýz).....</i>	<i>59</i>
<i>Tabulka 9 Příležitosti a hrozby mikroregionu Střední Haná (vlastní zpracování na základě příslušných analýz).....</i>	<i>60</i>
<i>Tabulka 10 Základní údaje o naučné stezce (vlastní zpracování) .....</i>	<i>62</i>
<i>Tabulka 11 Harmonogram jednotlivých činností projektu (vlastní zpracování) .....</i>	<i>65</i>
<i>Tabulka 12 Nákladová analýza projektu "Naučná stezka tovačovskými rybníky" (vlastní zpracování na základě podkladů od pana starosty města Tovačova) .....</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka 13 Riziková analýza projektu "Naučná stezka tovačovskými rybníky" (vlastní zpracování).....</i>	<i>67</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PI   Rozhovor s vybranými aktéry cestovního ruchu

PŘÍLOHA P I: ROZVOR S VYBRANÝMI AKTÉRY CESTOVNÍHO RUCHU

Rozhovor je určen vybraným aktérům cestovního ruchu na území mikroregionu Střední Haná.

- 1) Představte současné přednosti, nedostatky, příležitosti, rizika rozvoje cestovního ruchu ve Vaší obci ve vztahu k přírodním, kulturně-společenským a infrastrukturním předpokladům a trendům v cestovním ruchu.
- 2) Podejte informaci, zdali disponujete informacemi o počtu a struktuře účastníků cestovního ruchu na území mikroregionu, popř. Vaší obce, a zdali se na získávání těchto informací aktivně podílíte.
- 3) Uveďte, kdo jsou cílovou skupinou účastníků cestovního ruchu na území mikroregionu, popř. Vaší obce, a jaké jsou jejich primární územní zdroje.
- 4) Popište a vyhodnoťte přínosy implementace nástrojů, opatření a projektů (i společně realizované na území mikroregionu), kterými obec přispěla k podpoře cestovního ruchu, zejména ve vztahu k cílovým skupinám, v posledních třech až pěti letech.
- 5) Zhodnoťte spolupráci a realizaci opatření v oblasti cestovního ruchu na území mikroregionu ve vztahu: k tvorbě nových produktů, marketingu, podpoře místních podnikatelů a projektové činnosti v návaznosti na externí zdroje financování
- 6) Podejte náměty nebo příklady projektů, které by podle Vás mohly napomoci rozvoji cestovního ruchu na území mikroregionu, popř. Vaší obce.